

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1873-1973

per A. Munné-Jordà

(L'objectiu és registrar les obres de ciència-ficció; també en ocasions les més significatives de fantasia i de terror fantàstic. Hi són ressenyades les obres unitàries, i també els llibres de contes que en tenen algun de ciència-ficció, i els contes apareguts en publicacions periòdiques. Les reedicions hi són si són en una altra col·lecció o editorial, com a llibre quasi nou.)

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1873

Conte original

-Francesc Pelai **Briz** (Barcelona, 1836-1889), *La panolla. Col·lecció de cuentos, rondallas y novelas*. Estampa de Lo Porvenir, Barcelona, 1873. [Són bàsicament rondalles meravelloses ja conegudes; a «La perera de Misèria», tradicional, sobre la vella que captura la mort, hi ha una descripció apocalíptica i en un to propi de les distopies de la idea que durant trenta anys no es morís ningú al món; a «La napa de Prats», de terror i bruixeria, a partir d'una referència al conte d'Eckmann-Chatrion «La lladre de criatures», hi ha descripció de canibalisme i quasi vampirisme.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1875

Conte dins publicació periòdica

-Joaquim M. **Bartrina** (Reus, 1850 – Barcelona, 1880), «Delirium tremens». «La Renaixensa», 8, Barcelona, 6-II-1875, pàgs. 285-287. (Reedició al *Llibre de la Renaixensa*, La Renaixensa, Barcelona, 1888, pàgs. 53-55. Recollit dins *Obras en prosa y verso*. Escogidas y coleccionadas por J. Sardà, Teixidó y Parera, Barcelona-Madrid, 1881, pàgs. 173-176.) [Fantasia al·lucinada, en un moment en què «ma rahó passés comptes á ma imaginació», la natura es trabuca, el riu flueix amunt, les plantes s'expressen parlant i un cap de mort revela què s'experimenta després del traspàs.]

-S. **Lloret** (Joan Sardà i Lloret, Sant Quintí de Mediona, 1851 – Barcelona, 1898), «La darrera paraula de la ciència». «La Renaixensa», 20, any V, vol. 2, Barcelona, 31-VII-1875. (Reedició dins Joan **Sardà**, *Art i veritat*, a cura d'Antònia Tayadella. «Lectures de literatura catalana», 4, Curial Edicions catalanes, Barcelona, 1997.) [Paròdia de *Frankenstein*. El narrador ha aconseguit animar la matèria morta, però quan la criatura es desperta li fa llengotes. I tot ha estat un malson produït per lectures de ciència seriosa.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1876

Conte original

-Francesc Pelai **Briz** (Barcelona, 1836-1889), *La roja*. Estampa de Lo Porvenir, Barcelona, 1876. [Són bàsicament rondalles meravelloses ja conegudes; a «El falçó d'or», de terror a partir del mite del comte Arnau, hi ha elements de vampirisme i de zombis.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1877

Poesia èpica

-Jacint **Verdaguer** (Folgueroles, 1845 – Barcelona, 1902), *L'Atlàntida* (*L'Atlàntida de Jascinto Verdaguer: poema èpich que obtingué lo premi ofert per la Excma. Diputació Provincial de Barcelona en los Jochs Florals de l'any 1877*), dins el volum dels Jocs Florals, Barcelona, 1877. (Reedició versió definitiva *L'Atlàntida, poema de Jascinto Verdaguer; ab la traducció castellana per Melcior de Palau*. Estampa de Jaume Jepús, Barcelona, 1878, i innombrables reedicions.) [Precedent de la fantasia èpica. Després d'una batalla naval entre genovesos i venecians, el naufrag Colom arriba a terra i és acollit per un vell savi que li explica la història d'aquelles aigües, quan la Terra era poblada per éssers superiors primigenis. Gerió ha encès el Pirineu i Hèrcules en rescata la reina Pirene, que mor. En la venjança, Hèrcules obre l'estret de Gibraltar, amb què el Mediterrani inunda l'Atlàntida, que més endavant serà engolida, i alhora, amb la baixada de nivell del mar, sorgeixen les illes gregues.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1878

Conte original

-Antoni **Careta** i Vidal (Gràcia, 1843 – Barcelona, 1924), *Brosta. Qüentos, escenas de costums, tradicions, novelas, fantasias*. Barcelona, Joan Roca y Bros, 1878. (Reedició del conte «Lo moviment continu» dins *Quadres i costums urbans del vuit-cents*, a cura d'Enric Cassany, «El Garbell», 23, Edicions 62, Barcelona, setembre 1987.) [Hi ha «Lo mohiment continuu», sàtira de la dèria pels nous invents, en què un mecànic arruïnarà la família per aconseguir l'invent del segle, el motor sense combustible; «Viatge tenebrós», conte de terror nocturn d'un que es queda adormit a l'església sentint predicar en castellà.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1879

Conte traduït

-Edgar Allan **Poe** (Boston, 1809 – Baltimore, 1849), *Noveletas escullidas de Edgart Poe y Bret Harte*. [Tr. Pere Sacases (?).] Traduhidas expressament pera lo Diari Catalá. «Diari Catalá», Barcelona, deu plecs del 19-VIII-1879 al 19-VIII-1880. (Lo present volúm se dona als subscriptors del Diari Catalá de mes á mes, y servirá com indemnissació dels números que no ha publicat mentres ha degut sofrir la condemna que li fou imposada per lo Tribunal d'Imprenta.) [De Poe hi ha «L'home-girafa», mítica situada a Babilònia, i «Lo gat negre», de terror; també, «Génesis d'un poema. Lo corb. Método de la composició». El primer Poe en català.]

Teatre original

-Narcís **Campmany** (Barcelona, 1837-1886) i Joan **Molas** (Barcelona, 1854-1904), *De la Terra al Sol*. Impremta de Jaume Jepús, Barcelona, 1879. [Rere la inspiració de Verne, un canó instal·lat a la Barceloneta impulsa els viatgers fins a la Lluna, i després hauran d'anar fins al Sol amb el carro de l'aurora per solucionar el conflicte amorós amb la reina i la princesa de la Lluna.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1880

Conte dins publicació periòdica

-Antoni de **Bofarull** (Reus, 1821 – Barcelona, 1892), «Lo mercat de Calaf. (Assumpto pera una novela de Juli Verne)». «La Llumanera de Nova York», 66, Nova York, octubre 1880, pàg. 3. [Per a explicar científicament l'origen tradicional de la dita «Sembla el mercat de Calaf» l'autor explica que ve d'un dia que hi va fer tant fred, 100 sota zero si hi hagués hagut termòmetres, que es van gelar les paraules tal com sortien de la boca, i es va haver de dissoldre el mercat.]

-Narcís **Oller** (Valls, 1846 – Barcelona, 1930), «Lo radiòmetro. (Un qüento d'en Bartrina)». «La Renaixensa», any X, vol. 2, Barcelona, 15-X-1880, pàgs. 297-304. (Reedició *Notes de color*, 1883; *Obres completes*, 1985; i dins Víctor Martínez-Gil, *Els altres mons de la literatura catalana*, Galàxia Gutenberg i Cercle de Lectors, Barcelona, 2004.) [Un modest savi andalús visita, acompanyat de la jove filla, un important savi francès. Quan la noia mira el radiòmetre, l'aparell comença a girar sense que hi toqui el sol. El savi francès no ho entén, fins que s'adona de la causa: «Mr. Shanawart no havia vist encara els ulls d'una andalusa.» El conte l'havia explicat Bartrina en un homenatge a Comerma, va morir sense haver-lo escrit, i Oller en va heretar l'argument.]

-**Thales** (Valentí Almirall, Barcelona, 1841-1904), «Un manuscrit de sabi ó de boix». «Diari Català», Any II, núm. 490, Barcelona, dijous 16-XII-1860, pàgs. 2-3. (Reedició *Cultura i societat*, a cura de J.M. Figueres, «L'alzina», 5, Edicions 62, Barcelona, 1985.) [El narrador troba als Encants entre els llibres d'un alemany un manuscrit que pot traduir parcialment. Relata una mena de viatge astral en què l'autor transcendeix els sentits corporals i el temps i l'espai i presència l'evolució de l'univers i de l'espècie humana fins que torna a «son origen per medi de la selecció negativa», i la descomposició del planeta, fins que la seva matèria passa a «formar part de mons nous y de formas novas».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1882

Conte dins publicació periòdica

-Francesc **Maspons** i Labrós (Granollers, 1840 – Bigues, 1901), «Lo vi de la mort», dins «Calendari Català», Barcelona, 1882, pàgs. 53-58. (Reedició dins «La Renaixensa», 12, Barcelona, 1882, i dins *Fantasies i tradicions*, «Lectura popular. Biblioteca d'autors catalans», Il·lustració Catalana, Barcelona, vers 1920.) [Conte de terror: una parella beu vi de la vinya del fosser, tenen premonició de la mort, i després en la visita al·lucinada al cementiri, perseguits, acabaran caient a la fossa comuna.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1883

Conte original

-C. **Gumà** (Juli F. Guibernau, Barcelona, 1856-1927), *Buscant la felicitat. Cuento fantàstich*. Llibreria Espanyola de J. López, Editor, Barcelona, març 1883. [Dues ànimes baixen a la terra a incorporar-se en dos nadons, i per a triar es volen informar abans i s'incorporen a dos morts al camp de batalla, un militar i un capellà.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1890

Teatre original

-C. **Gumà** (Juli F. Guibernau, Barcelona, 1856-1927), *Quinze dies a la Lluna*. Llibreria Espanyola

de López, Editor, Barcelona, sd. [1890?] [Sàtira de costums, amb l'excusa d'una estada a la Lluna sense explicar-ne el mètode de transport, i descripció d'una societat utòpica futurista.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1893

Teatre original

-Ramon **Bordas** i Estragués (Castelló d'Empúries, 1837 – Barcelona, 1908), *Lo mohiment contínuo*. Imprenta y llibrería de Pacia Torres, Girona, 1893. (Estrenada al Teatre Romea de Barcelona el 6-XII-1892.) [No és de ciència-ficció ni de fantasia, però testimonia la popularitat del mite del motor sense combustible: davant l'assetjament d'un pretendent ric i influent, una noia diu que només es casarà amb qui el resolgui; el pretendent pensa que «faré dibuixar una màquina ben grossa i extravagant», però al final, com que la noia està enamorada d'un militar, proposa que el traslladin a les Canàries, i després a un altre punt i a un altre: «No volia mohiment contínuo? Doncs, ja el té aquí».]

-Miquel **Figuerola** Aldofreu (Barcelona, 1861-1913), *L'any 13.000*. López editor, Barcelona, sd. [febrer 1893]. [La nit del 31 de desembre de l'any 12999 es tem la destrucció de l'univers quan arribarà l'any 13000, i els savis que assessoren el president universal ressusciten un individu del segle XIX, que assistirà al final de la Terra i l'evacuació a Venus amb aparells voladors.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1899

Conte dins publicació periòdica

-Joaquim **Ruyra** (Girona, 1858 – Barcelona, 1939), «La xucladora». «La Renaixensa», any XXIX, Barcelona, 8-X-1899. (Reedició a *Marines i boscatges*, Joventut, Barcelona, 1903, i dins Víctor Martínez-Gil, *Els altres mons de la literatura catalana*, Galàxia Gutenberg i Cercle de Lectors, Barcelona, 2004.) [Narració de terror fantàstic sobre dones d'aigua amb aire vampíric.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1903

Novel·la traduïda

-Camil **Flammarion** (Montigny-le-Roi, 1842 – Juvisy-sur-Orge, 1925), *Urània*. Tr. Rafael Patxot i Jubert. «Biblioteca Popular de L'Avenç», 12, Llibreria L'Avenç, Barcelona, 1903. [Dut en somnis per la musa Urània, el narrador fa un viatge pel cosmos; a la segona part, la història del científic que mor en l'intent d'observació de l'aurora boreal amb globus.]

Conte dins publicació periòdica

-Frederic **Pujulà** i Vallès (Palamós, 1877 – Bargemon, 1963), «El metge nou. En Telm Palau». «Joventut», IV, 158, Barcelona, 9-II-1903, pàgs. 126-132. (Reedició *El metge nou*, «Lectura popular. Biblioteca d'autors catalans», 307, Il·lustració catalana, Barcelona, sd. [1920? 1921?].) [El jove metge Telm Palau reflexiona sobre el poder que té sobre la vida i la mort i té l'ocasió de vèncer la natura amb la ciència.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1904

Conte dins publicació periòdica

-Frederic **Pujulà** i Vallès (Palamós, 1877 – Bargemon, 1963), «El codi de la no-llei o el radical doctor Pastetes i el sopar de la marquesa intel·lectual». «Joventut», 207, Barcelona, 28-I-1904, pàgs. 65-67. (Reedició dins *Homes artificials*, «Ciència-ficció», 23, Pagès editors, Lleida, desembre 2009.) [El doctor estén per Girona un gas que destrueix la roba i el cuir, de manera que tothom queda despullat, sense uniformes ni corretjam, i fan la revolució igualitària, però passat l'efecte del gas tornen al sistema classista.]

-Rafel **Vallès** i Roderich (Frederic Pujulà i Vallès, Palamós, 1877 – Bargemon, 1963), «La fi de la segona República espanyola». «Joventut», 209, Barcelona, 11-II-1904. [El 1906 Salmeron ha tornat a proclamar la república, els carlins es rebel·len i fan una mortaldat, els americans bombardegen Barcelona per venjar un nord-americà mort i Salmeron fuig.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1905

Conte original

-Antoni **Careta** i Vidal (Gràcia, 1843 – Barcelona, 1924), *Narracions estranyes*. Il·lustració Catalana, Barcelona, 1905. (Reedició *L'ull acusador*, «Quaderns literaris», 83, Novel·les i novel·listes, Josep Janés, Barcelona, 1935. «L'ambaixada de la mort» a *Los tres toms*, «Lectura popular», 65, Il·lustració catalana, Barcelona, 1919.) [Hi ha «L'ull acusador», superxeria pseudocientífica fent veure que es pot saber l'autor d'un crim revelant fotogràficament la nineta del mort, per positivat-ne l'última visió; també «L'ambaixada de la mort», amb aparent missatge d'ultratomba que resulta una facècia.]

Conte dins publicació periòdica

-Rafel **Vallès** i Roderich (Frederic Pujulà i Vallès, Palamós, 1877 – Bargemon, 1963), «Trista profecia o la despoblació de Barcelona». «Joventut», 284, Barcelona, 20-VII-1905. [El savi anglès Jhon Puck profetitza la despoblació de Barcelona perquè Castella l'empobrirà i després prohibirà la mendicitat, i els pobres, la majoria, se n'hauran d'anar.]

Teatre original

-Santiago **Rusiñol** (Barcelona, 1861 – Aranjuez, 1931), *L'escudellòmetre*. Tipografia de L'Avenç, Barcelona, 1905. (Reedició *Monòlegs*, «La escena catalana», 433, Llibreria Bonavia, Barcelona, 1936; Víctor Martínez-Gil, *Els altres mons de la literatura catalana*, Galàxia Gutenberg i Cercle de Lectors, Barcelona, 2004.) [Al·lucinació anticipativa adreçada a l'alimentació universal mitjançant una màquina immensa de fer escudella.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1906

Conte dins publicació periòdica

-Manuel de **Montoliu** (Barcelona, 1877-1961), «Un somni». «El Poble Català», 1-XI-1906. (Reedició per Josep Murgades i Víctor Martínez-Gil a «Els Marges», 96, Hivern [febrer] 2012.) [Somia que han passat 800 anys i és al 2706, Barcelona s'estén més enllà del Besòs i el Llobregat. Al segle XXIV Castella va conquerir la Lluna, va monopolitzar un nou mineral, i ha conquerit definitivament Catalunya, on només es parla castellà.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1908

Novel·la traduïda

-H.G. Wells (Bromley, 1866 – Londres, 1946), *L'home que no's veu*. Novela escrita en anglès per H.J. Wells y traduïda expressament per «La Veu de Catalunya» per V.O.H. Fulletó dins «La Veu de Catalunya», any XVIII, del núm. 3342 al 3402, Barcelona, 11-VII-1908 a 10-X-1908. [Primera traducció catalana de Wells, publicada amb interrupcions en una faixa de sis columnes al final de la pàg. 4 del diari.]

-H.G. Wells (Bromley, 1866 – Londres, 1946), *Els primers visitants de la Lluna*. Novela escrita en anglès per H.J. Wells y traduïda expressament per «La Veu de Catalunya» per V.O.H. Fulletó dins «La Veu de Catalunya», del núm. 3406, any XVIII, al 3686, any XIX, Barcelona, 13-X-1908 a 11-VIII-1909. [Segona traducció catalana de Wells, publicada amb moltíssimes interrupcions en una faixa de sis columnes a l'última pàgina del diari, la 4, o la 6 als més llargs, el primer a l'edició del vespre i l'últim a la del matí.]

Conte original

-Diego Ruiz (Màlaga, 1881 – Tolosa de Llenguadoc, 1959), *Contes d'un filòsof*. Biblioteca Joventut, Barcelona, 1908. (Reedició *Contes d'un filòsof. Contes de glòria i d'infern*, Cossetània edicions, Valls, gener 2009.) [«La veu de Madame Ricard», comprovació científica i racional d'un fenomen d'ultratomba; «L'ànima d'un vaixell», explicació científica d'un fet meravellós; «72, carrer d'Entenza», la destrucció real d'una casa després d'haver escrit un text destructiu; «Una resurrecció a París», l'experiment científic de fer batejar el cor d'un mort pels sentiments que havia experimentat; «Una agonia al Cimone», el temps fora del temps abans de la mort definitiva; «Com em vaig quedar cec», el científic que s'aplica l'autovivisecció.]

Conte dins publicació periòdica

-Diego Ruiz (Màlaga, 1881 – Tolosa de Llenguadoc, 1959), «El manuscrit d'un home honrat». «Papitu», 5, Barcelona, 23-XII-1908. (Reedició *La veu de Madame Ricard i altres narracions*, «L'Arcà», 77, Editorial Laertes, Barcelona, setembre 1999.) [Testament d'un premi Nobel que llega diners per a afavorir la substitució de la transfusió de sang per la injecció arterial de llet tèbia, i les investigacions sobre la dissolució del carbó per a fabricar diamants.]

Conte traduït

-Nathaniel Hawthorne (Salem, 1804 – Plymouth, 1864), *Contes estranys*. Tr. M.M. [Manuel de Montoliu]. «Biblioteca d'El Poble Català», XI, Imp. de J. Vives, Barcelona, 1908. (Reedició parcial a *La gran cara de pedra*, Josep Janés i Olivé, 1935.) [Hi ha «La taca de naixença», amb el científic que no accepta la imperfecció de la natura i per a llevar la taca de la cara de la dona la mata; «La filla de Rappaccini», que només pot viure dins el jardí de flors verinoses que li ha bastit el pare com a experiment; «L'estàtua de neu», feta per dos nens i que cobra vida; «La gran cara de pedra», sobre una profecia índia; «Els retrats profètics», amb el pintor que copsa l'expressió futura.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1909

Teatre original

-Pompeu Gener (Barcelona, 1846-1920), *Doctor Stumper*. «Biblioteca Teatralia», Publicacions Teatralia, Barcelona, 1909. (Reedició «Lectura popular. Biblioteca d'autors catalans», 93, Il·lustració Catalana, Barcelona, sd. [1910].) [Sàtira de la badoqueria davant la ciència, el doctor és un català impostor establert a Nova York.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1910

Conte original

-Pompeu **Gener** (Barcelona, 1846-1920), *Monòlegs extravagants*. «Vària», 1, Llibreria Millà, Barcelona, 1910. (Reedició *Futurs imperfectes*, «Educació 62», 81, Edicions 62, Barcelona, juny 2013.) [Hi ha «Un somni futurista espatarrant»: El narrador ha tingut un somni en què hi ha una revolució còsmica en el futur, que proposa d'anar a comprovar amb la màquina d'explorar el temps.]

Reedició teatre original

-Pompeu **Gener** (Barcelona, 1846-1920), *El patró Pere March. Doctor Stumper*. «Lectura popular. Biblioteca d'autors catalans», 93, Il·lustració Catalana, Barcelona, sd. [1910].) [*El doctor Stumper*, sàtira de la badoqueria davant la ciència, el doctor és un català impostor establert a Nova York.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1911

Novel·la original

-Josep M. **Folch** i Torres (Barcelona, 1880-1950), *El gegant dels aires*. «Biblioteca Patufet», XI, J. Bagaña, editor i llibreter, Barcelona, 1911. [En una novel·la d'aventures vernianes, ambientada en la guerra dels bòers, l'inventor d'un motor sense combustible l'adapta a l'esquelet d'un pterodàctil i en fa un giny volador.]

Conte original

-Diego **Ruiz** (Màlaga, 1881 – Tolosa de Llenguadoc, 1959), *Contes de glòria i d'infern, seguits dels diàlegs i màximes del Súper-Crist*. Biblioteca Joventut, Barcelona, 1911. (Reedició *Contes d'un filòsof. Contes de glòria i d'infern*, Cossetània edicions, Valls, gener 2009.) [«El suïcidi de Miss Manry», oposició de ciència i poesia utilitzant l'evolucionisme; «Praga daurada», descripció pseudocientífica d'una conversió; «Lassa», explicació racional de les revelacions dels somnis; «Una nit a Palestina», viatge pel temps amb el recurs del somni; «Jesús fou Satan», aparició sobrenatural raonada lògicament; «La filla de Crist», aparició provocada per un estat d'esperit; «L'enuig del Messies contra el Pare Etern», amb aplicació de la lògica a la tradició religiosa.]

Conte dins publicació periòdica

-Ramon **Reventós** (Barcelona, 1881-1924), «El diluvi a l'inrevés». «Papitu», Barcelona, 29-III-1911. (Reedició *Antologia de contistes catalans 1850-1950*, a cura de Joan Triadú, «Biblioteca Excelsa», 8, Editorial Selecta, Barcelona, 1950; Ramon Reventós, *Proses*, «Biblioteca selecta», 138, Editorial Selecta, Barcelona, 1953.) [Davant la degradació social, el nou càstig diví del futur serà, al contrari del diluvi, una gran secada, que el nou Noè haurà de solucionar amb bótes de vi.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1912

Novel·la original

-Frederic **Pujulà** i Vallès (Palamós, 1877 – Bargemon, 1963), *Homes artificials*. Biblioteca Joventut, Barcelona, 1912. (Reedició a cura de Joaquim Martí, «Ciència-ficció», 23, Pagès editors, Lleida, desembre 2009.) [El doctor Pericard conclou que la humanitat no pot ser reformada, i ha de

ser creada de nou, i així crea uns homínids al laboratori, però no podrà evitar que siguin contaminats pels vicis externs.]

Novel·la traduïda

-Thomas **Morus** (Londres, 1477-1535), *Utopia*. Tr. J. Pin i Soler. Tip. L'Avenç, Barcelona, 1912. [Base de tot un subgènere literari, l'illa d'Utopia és un paradís de tolerància i d'igualtat.]

Conte dins publicació periòdica

-Miquel S. **Oliver** (Campanet, 1864 – Barcelona, 1920), «Les converses del pedrís». «Il·lustració Catalana», revista setmanal il·lustrada, any X, núm. 479, Barcelona, 11-VIII-1912, i núm. 485, 22-IX-1912, pàgs. 2-3. (Reedició, *L'Hostal de la Bolla i altres narracions*, «Les illes d'or», 19, Mallorca, 1941.) [Reflexió antiutòpica i confrontació entre progrés i tradició a la manera de Morris. A la posta de sol un dia de juny de 1871, durant la Comuna de París, un estrany meteor és interpretat positivament com una aurora boreal o com un avís celestial; alhora es comenta que «El mal va néixer quan Watt ideà la seva màquina, quan Fulton oferí la seva, quan un mecànic intel·ligent perfeccionava el torn de filar acabant amb la filosa de les nostres àvies».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1913

Novel·la original

-Josep M. **Folch** i Torres (Barcelona, 1880-1950), *La família del capità Delmar*. «Biblioteca Patufet», J. Baguñà, editor i llibreter, Barcelona, 1913. [Primer volum de la novel·la d'aventures i viatges extraordinaris vernians, amb nous ginyes mecànics.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1914

Novel·la original

-Josep M. **Folch** i Torres (Barcelona, 1880-1950), *Els fills del capità Delmar al pol*, «Biblioteca Patufet», XX, J. Baguñà, editor i llibreter, Barcelona, 1914. [Continuació de *La família del capità Delmar*, amb l'intent d'arribar a descobrir el pol Nord.]

Teatre original

Salvador **Vilaregut** (Barcelona, 1872-1937), *La mà de mico*. Adaptació d'un cuento de W.W. **Jacobs** (Wapping, 1863 – Islington, 1943). Biblioteca «Teatro mundial», Barcelona, 1914. [El fill dels White ha mort trossejat per una màquina. Una mà de mico momificada i embruixada concedeix el que se li demana. Després de l'enterrament, la mare demana que torni el fill, però quan truquen a la porta el pare li recorda que la màquina el va trossejar i el que hi ha a l'altra banda és un monstre deforme.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1915

Conte original

-Joan **Santamaria** Monné (Lleida, 1884 – Barcelona, 1955), *Narracions extraordinàries*. Imp. Fills de Domingo Casanovas, Barcelona, 1915. (Reedició corregida, Llibreria Verdager, Barcelona, 1938.) [Contes fantàstics i de terror, influïts per Poe, com «L'organista», «La meua mort», «La

forca més alta» o «Jah! jah! jah...!».]

Conte traduït

-Edgar Allan **Poe** (Boston, 1809 – Baltimore, 1849), *Històries extraordinàries. Primera sèrie*. Tr. Carles Riba. Volum XIX, Societat Catalana d'Edicions, Barcelona, 1915. [«Ligeia», «Eleonora», «Berenice», «Morella», «La caiguda de la casa Usher», «El retrat oval», «William Wilson», «La màscara de la mort roja», «El rei Pesta», «El pou i el pèndol».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1916

Conte traduït

-Edgar Allan **Poe** (Boston, 1809 – Baltimore, 1849), *Històries extraordinàries. Segona sèrie*. Tr. Carles Riba. Volum XXX, Societat Catalana d'Edicions, Barcelona, 1916. [«El gat negre», «El cor delator», «El barril d'amentillado», «Hop-Frog», «Metzengerstein», «Ombra», «Silenci», «Els fets en el cas de M. Valdemar», «L'illa de la fada», «El poder de les paraules», «Conversa d'Eiros i Charmion», «Col·loqui de Monos i Una», «Uns quants mots amb una mòmia».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1918

Novel·la traduïda

-William **Morris** (Walthamstow, 1834 – Londres, 1896), *Extracte de la novel·la utopista News from Nowhere (Noves d'enlloc)*. Tr. J.E. «Minerva. Col·lecció popular de literatura moderna», II, Ricard Duran i Alsina, Barcelona, 1918. [Amb el recurs del somni, després d'una discussió sobre com serà la vida després de la revolució socialista, el narrador del llibre, publicat el 1890, visita el món utòpic de la segona meitat del XX.]

-François **Rabelais** (La Devinière, 1494 – París, 1553), *La joventut de Pantagruel i L'educació de Gargantua*. Tr. Lluís Deztany. «Minerva. Col·lecció popular de literatura moderna», I, Ricard Duran i Alsina, Barcelona, 1918. [Extractes de la sàtira social de crítica de l'ascetisme i la superstició i confiança en el progrés. Aventures del gegant Gargantua, afeccionat als jocs, i el seu fill Pantagruel, afeccionat a la bona taula.]

Conte traduït

-Edgar Allan **Poe** (Boston, 1809 – Baltimore, 1849), *Els assassinats del carrer de la Morgue*. Tr. Carles Riba. Editorial Catalana, Barcelona, 1918. (Reedició «Quaderns literaris», 27, 1934.) [«Els assassinats del carrer de la Morgue», «El misteri de Maria Roget», «La lletra robada», «Un conte de les Ragget Mountains», «El sistema del doctor Quitrà i del professor Ploma», «Una davallada al Maelström».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1919

Novel·la original

-Eduard **Girbal** Jaume (Girona, 1881 – Barcelona, 1947), *La estrella ab cua*. Il·lustració catalana, Barcelona, 1919. (Reedició, Edicions de 1984, Barcelona, 2005.) [Primer volum de la sèrie «L'agre de la terra», de costumisme rural i supersticions respecte als meteors, té referències a ciència i científics, com quan passa el cometa: «Si jo fos Monsieur Camille Flammarion —novel·lista

sideral, que Déu l'hagi perdonat—, o el Senyor Comas y Solà —pacient i casolà cronista astronòmic, que Déu ens el mantingui—, podria fer-ne una bella descripció, amb tots els ets i uts, en justa i adequada terminologia».]

Conte original

-Joaquim **Ruyra** (Girona, 1858 – Barcelona, 1939), *La parada*. «Biblioteca literària», Editorial Catalana, Barcelona, 1919. [Hi ha «La fi del món a Girona»: influït per un llibre de pretensions profètiques que anuncia la vinguda de tres dies de tenebres, l'autor s'obsedeix fins que en un somni viu la fi del món, a Girona cauen cases, torres i muralles, i hi ha la plaga dels entenebrats en una visió apocalíptica.]

-Joan **Santamaria** Monné (Lleida, 1884 – Barcelona, 1955), *Narracions extraordinàries*. Segona sèrie. Imp. Fills de Domingo Casanovas, Barcelona, 1919. (Reedició de «Com va caure la Marta Clarissa», dins *Narracions i retrats*, a cura de Miquel Viladegut, «Biblioteca literària de Ponent», 12, Universitat de Lleida, Lleida, 2002.) [Contes fantàstics i de terror. Hi ha «Com va caure la Marta Clarissa», de ciència-ficció, amb l'invent d'un giny antigravitatori, que permet caminar per l'aire com damunt la terra.]

Conte traduït

-**Erckmann-Chatrian** (Emili Erckmann, Phalsbury, 1822 – Luneville, 1899; Alexandre Chatrian, Soldatenhal, 1826 – Raincy, 1890), *El tresor del vell cavaller*. Tr. Joan Sitjar [Josep Carner]. «Biblioteca literària», 24, Editorial Catalana, Barcelona, sd [1919]. [«El tresor del vell cavaller», amb somnis premonitoris; «Huc el Llop», de licantropia.]

-**Villiers de l'Isle Adam** (Saint-Brieuc, 1830 – París, 1889), *Contes cruels*. Tr. Joaquim Folguera i Josep Carner. «Biblioteca Literària», 19, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1919. [Hi ha «L'entresenya», de terror i premonicions.]

Reedició conte original

-Antoni **Careta** i Vidal (Gràcia, 1843 – Barcelona, 1924), *Los tres toms*, «Lectura popular», 65, Il·lustració catalana, Barcelona, 1919.) [Hi ha «L'ambaixada de la mort», amb aparent missatge d'ultratomba que resulta una facècia.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1920

Novel·la original

-Ramon **Miquel** i Planas (Barcelona, 1874-1950), *El purgatori del bibliòfil*. La Renaixença, Barcelona, 1920. (Segona edició, Il·lustració Catalana, Barcelona, 1921.) [Pamflet fantàstic antinormatiu sobretot contra Pompeu Fabra, amb l'anticipació de les malvestats que passaran si s'imposa la reforma gramatical, que inclou uns capítols en una vall aïllada on està prohibida l'escriptura.]

Reedició conte original

-Francesc **Maspions** i Labrós (Granollers, 1840 – Bigues, 1901), *Fantasies i tradicions*. «Lectura popular. Biblioteca d'autors catalans», Il·lustració Catalana, Barcelona, sd. [vers 1920]. [«Lo vi de la mort», conte de terror: una parella beu vi de la vinya del fosser, tenen premonició de la mort, i després en la visita al·lucinada al cementiri, perseguits, acabaran caient a la fossa comuna.]

-Frederic **Pujulà** (Palamós, 1877 – Bargemon, 1963), *El metge nou*, «Lectura popular. Biblioteca d'autors catalans», 307, Il·lustració catalana, Barcelona, sd. [1920? 1921?]. [El jove metge Telm Palau reflexiona sobre el poder que té sobre la vida i la mort i té l'ocasió de vèncer la natura amb la ciència.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1921

Conte original

-Joan **Santamaria** Monné (Lleida, 1884 – Barcelona, 1955), *Narracions extraordinàries*. Tercera sèrie. Impremta de Francesc X. Aliés i Alabart, Barcelona, 1921. [«Opera omnia», «El cascavell», «L'estudiant de Tolosa», «L'aprenent de bruixot», «El carro dels morts», contes fantàstics i de terror.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1922

Novel·la original

-Josep M. **Folch** i Torres (Barcelona, 1880-1950), *L'extraordinària expedició d'en Jep Ganàpia*. «En Patufet», 965 a 1016, Baguñà, Barcelona, del 30-IX-1922 al 22-IX-1923. (Edició en llibre, «El nus», 3, Laia, Barcelona, 1979. Després L'Albí, Berga, abril 2010.) [Sàtira verniana d'invents i viatges amb un inventor que cerca d'automatitzar-ho tot, fins que els ginys automàtics arribaran a prescindir dels humans.]

Conte original

-Alfons **Maseras** (Sant Jaume dels Domenys, 1884 – Tolosa de Llenguadoc, 1939), *Setze contes*. «Biblioteca literària», Editorial Catalana, Barcelona, 1922. [«Les experiències del Doctor Roman», amb l'experiment científic de psicologia aplicada per a destruir l'ideal d'amor romàntic; «La finestra màgica», des d'on el grec intemporal Filemó observa els defectes de la humanitat; «L'ombra del Comte L'Arnau», amb l'evocació del comte que fa un català en conversa amb el doctor Faust i Don Joan.]

Reedició conte original

-Francesc P. **Briz** (Barcelona, 1836-1889), *La panolla*. «Biblioteca catalana», Editorial Catalana, Barcelona, 1922. [Reedició d'una tria de *La panolla*, 1873, i *La roja*, 1876.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1923

Novel·la traduïda

-Jonathan **Swift** (Dublín, 1667-1745), *Viatges de Gulliver*. Tr. J. Farran i Mayoral. «Biblioteca literària», 64, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1923. (Reedició «Quaderns literaris», 28, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934.) [Viatge a Lil·liput, la terra dels nans, i Viatge a Brobdingnac, la terra dels gegants.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1924

Novel·la original

-Gaston A. **Màntua** (Gastó Alonso Manaut, Barcelona, 1878-1947), *La caràtula*. «La novel·la d'ara», L'Avenç gràfic, Barcelona, 1924. [Fantasia en què un actor que es posa una màscara teatral romana del museu arqueològic de Tarragona es transporta a la Tàrraco imperial.]

Conte original

-Àngel **Ferran** (Palafrugell, 1892 – Tolosa de Llenguadoc, 1971), «Juli Verne». «Els contistes catalans», 9, Barcelona, 10-IV-1924. (Reedició *Big Jack, el sanguinari*. «Els altres clàssics», 1, A Contra vent editors, Barcelona, novembre 2008.) [El naufragi d'un vaixell futurista, que quan s'ensorra es desmunta en compartiments autosuficients. L'hidalgo portuguès i el seu fill a qui correspon un gussi s'inspiren en *L'illa misteriosa* de Verne.]

-Ernest **Martínez Ferrando** (València, 1891-1965), *Històries i fantasies*. Editorial Catalana, Barcelona, 1924. (Reedició parcial, *Remor de veus al cementiri*, «Quaderns literaris», 119, Edicions de la rosa dels vents, Barcelona, 1936.) [«L'Arca de Noè, SA», estafa entorn d'una suposada agència americana que prepararia una nova arca davant l'apocalipsi d'un imminent diluvi universal; «Remor de veus al cementiri», sobre les converses i els diàlegs impossibles dels morts; «El misteri de la catedral», amb el recurs del somni un ésser fantàstic entra al món real.]

Conte traduït

-**Erckmann-Chatrian** (Emili Erckmann, Phalsbury, 1822 – Luneville, 1899; Alexandre Chatrian, Soldatenhal, 1826 – Raincy, 1890), *Rondalles de poble*. Tr. Joaquim Ruyra. «Biblioteca literària», 80, Editorial Catalana, Barcelona, 1924. (Reedició *L'ull invisible o l'Hostal dels Tres Penjats*. «Quaderns literaris», 45, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935.) [Contes més aviat fantàstics i de terror, hi ha «El burgmestre dins la botella», en què el raïm que creix vora la tomba trasllada al vi l'esperit del mort, i el qui n'ha estat posseït se n'allibera i l'hi torna orinant damunt la tomba; «L'ull invisible», amb bruixeria recolzada en la llei natural; «Messire Tempus», amb la terrible condemna de tres pretendents; «La trena negra», que fa reviure una pena d'amor; «El rèquim del corb», amb el compositor que identifica l'ocell amb un dimoni malèfic; «El somni de l'Aloius», somni fantàstic alligador; «El corn de l'oncle Bernat», que representa la consciència. També la peça teatral «El jueu polonès», amb al·lucinacions i hipnotitzador.]

-H.G. **Wells** (Bromley, 1866 – Londres, 1946), *La contrada dels orbs*. Tr. Vicenç Garcia. «La novel·la estrangera», IX, Antoni López, impressor, Barcelona, 1924. (Reedició dins *Pollock i l'indígena de Porroh*, «Quaderns literaris», 75, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935.) [Una vall isolada on tots han perdut la vista i han creat una societat adaptada i neguen l'existència del sentit de la vista.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1925

Novel·la original

-Clovis **Eimeric** (Lluís Almeric Sellarès, Barcelona, 1882-1952), *La vida del món*. Publicada per episodis dins «Violet», del núm. 194 (19-IX-1925) al 207 (19-XII-1925). [El doctor Arquimbau cerca obtenir l'or sintètic. El seu fill, l'Oràngel, descobreix que la llum solar conté or en suspensió. Fa una expedició al Sol, però en treure'n matèria l'afebleix i s'esdeven catàstrofes a la Terra amb milions de morts.]

-Joan **Santamaria** (Lleida, 1884 – Barcelona, 1955), *Ma vida en doina (Memòries del doctor Verdós)*. Edicions Diana, Barcelona, 1925. [Hi ha el capítol «L'Eudald», víctima d'una secta que apunyala amb una fulla que té uns forats adaptats al pas de les venes, que permet la normal circulació de la sang sempre que no t'arrenquis el punyal.]

Novel·la traduïda

-H.G. **Wells** (Bromley, 1866 – Londres, 1946), *L'home invisible*. Tr. Just Cabot. «Biblioteca Univers», VIII, Llibreria Catalònia, Barcelona, sd [1925]. [Un foraster tapat de cap a peus arriba a l'hostal d'Iping i es tanca a treballar febrilment, fins que en una baralla mostra que és invisible.]

Conte original

-Alexandre **Plana** (Lleida, 1889 – Banyuls de la Marenda, 1940), *El mirall imaginari*. «Biblioteca Catalonia», 1, Llibreria Catalonia, Barcelona, 1925. [Proses poètiques fantasioses quasi sense acció. A l'apartat «Somnis» hi ha «El viatge a mitja nit», que diu provocat per un film fantasiós, amb una diligència conduïda per la mort; «Don Joan», desmitificador; «Anna Maria», amb una noia inquietant i premonitòria que no pot sortir de la masia; «L'armadura», que ha conservat un bocí de l'ànima del cavaller que la portava.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1926

Novel·la original

-Joan **Santamaria** (Lleida, 1884 – Barcelona, 1955), *Quatre titelles i un ninot*. «Biblioteca Catalònia», 7, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1926. [Novel·la de conflictes sentimentals, però protagonitzada per uns androïdes que l'autor rep a casa.]

Novel·la traduïda

-Jules **Verne** (Nantes, 1828 – Amiens, 1905), *La volta al món en vuitanta dies*. Tr. C.E. (Clovis Eimerich). Editorial Mentora, SA, Barcelona, novembre 1926. [No és ciència-ficció ni fantasia, però és el primer Verne en català.]

Teatre original

-Ambrosi **Carrion** (Barcelona, 1888 – Cornellà de Conflent, 1973) i Enric **Lluelles** (Barcelona, 1885 – Tolosa de Llenguadoc, 1943), *Temps ençà... temps enllà*. «La escena catalana», 195, Llibreria Bonavia, Barcelona, 16-I-1926. [Farsa de viatges en el temps en dues èpoques, la Barcelona futurista i la terra de Canà bíblica, amb els mateixos personatges continuant les mateixes accions.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1927

Novel·la original

-Onofre **Parés** (Manresa, 1891 – Vilafranca del Penedès, 1976), *L'illa del gran experiment. Reportatges de l'any 2000*. Llibreria Catalònia, Barcelona, 1927. (Reedició Matriu/Matràs, Tiana, 1999.) [L'any 1950 els idealistes s'han reclòs a Austràlia per a dur a terme el seu experiment social, i l'any 2000 una delegació occidental els visita per a conèixer els seus progressos, amb avenços de tota mena, inclosa la terraformació de la Lluna.]

Novel·la traduïda

-Jules **Verne** (Nantes, 1828 – Amiens, 1905), *La illa misteriosa*. Tr. J.R.E. Editorial Mentora, SA, Barcelona, 1927. [Uns naufrags són ajudats per un misteriós benefactor, que és el capità Nemo en la seva última aventura.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1928

Conte original

-Agustí **Esclasans** (Barcelona, 1895-1967), *Històries de la carn i de la sang*. Edicions La Mirada, Sabadell, 1928. (Reedició, «Les ales esteses», 11, Tipografia Emporium, Barcelona, 1930.)

[«L'home-rellotge», «experiment organitzat per les puixances del més enllà»; «Les sagetes de fusta», de suplantació dels humans per les creacions artificials; «L'art de comptar les estrelles», de contraposició de ciència i poesia; «El lector del seti quinze», de desdoblament i emmirallament; «L'escarabat blanc i negre», síntesi fantàstica; «Pau i guerra», fantasia al·legòrica.]

Teatre traduït

-Karel **Txapek** (Malé Svatonovice, 1890 – Praga, 1938), *RUR. Comèdia en un pròleg i tres actes*. Tr. A.V. Bejeck i Carles Capdevila. Estrenada pel Teatre Íntim d'Adrià Gual al Teatre Català Romea de Barcelona el 27-I-1928. (Còpia mecanografiada del Pròleg, Còpies F. Lliteras, Barcelona, 1928. Reedició de Francesc Foguet i Boreu, «Llengua & Literatura», 14, IEC, Barcelona, 2003.) [Rossum construeix una màquina que és un obrer, un robot, que quan és perfeccionat i fabricat en diversos models ja no pot ser dominat i reproduceix el mite del pecat original.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1929

Conte original

-Cèsar-August **Jordana** (Barcelona, 1893 – Santiago de Xile, 1958), *Tot de contes*. Edicions La Mirada, Sabadell, 1929. (Reedició parcial a *L'atemptat*, a cura de Maria Campillo, «El nus», 80, Editorial Laia, Barcelona, 1989.) [Hi ha «No se'n recordava», amb elements de terror i desenllaç de bogeria; «El sacrifici», de desplegament invers: inici de bogeria i final de terror, una astracanada que acaba malament.]

Conte dins publicació periòdica

-R. **Bir** (Ramon Blasi i Rabassa, la Selva del Camp, 1901 – Barcelona, 1980), «L'home que es volia penjar». «En Patufet», 1293, Barcelona, 12-I-1929. [Com a «El moviment continu» de Careta, l'inventor que vol fer el motor sense combustible, com que li falten diners per a comprar un fogonet, decideix suïcidar-se.]

-Cèsar-August **Jordana** (Barcelona, 1893 – Santiago de Xile, 1958), «La pastilla de sabó». «Mirador», 29, Barcelona, 15-VIII-1929, pàg. 4. (Reedició a *L'atemptat*, a cura de Maria Campillo, «El nus», 80, Editorial Laia, Barcelona, 1989.) [Després de moltes generacions d'encreuaments entre fabricants de sabó, neix la Pastilla, una nena que es nodreix de sabó líquid i no es pot mullar sense desfer-se en sabonera.]

Conte traduït

-**Fontenelle** (Bernard Le Bovier de, Rouen, 1657 – París, 1757), *Diàlegs dels morts*. «Biblioteca Univers», XI, Llibreria Catalònia, Barcelona 1929. [Amb esperit científic, sis diàlegs dels morts antics i dotze dels morts antics amb els moderns: diàlegs inventats, n'hi ha un d'Artemisa amb Ramon Llull, Paracels i Molière, Apici i Galileu...]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1930

Novel·la traduïda

-Adalbert de **Chamisso** (Château Boncourt, 1781 – Berlín, 1838), *La meravellosa història de Pere Schlémil*. Tr. Gustau Llobet. «Col·lecció popular», 17, Les ales esteses, Barcelona, 1930. [Subtitulada «novel·la fantàstica», és la història de l'home que ven l'ombra, a canvi de riqueses, a un misteriós personatge, «una barreja de savi i de físic, [...] un home qui no té altre goig en la terra que aquell que li produeixen els seus experiments»; posteriorment penedit, es dedicarà a explorar el

món per a estudiar la geografia de les plantes, i posteriorment la fauna.]

-Teòfil **Gautier** (Tarbes, 1811 – París, 1872), *Avatar*. Tr. Josep Carbonell. «Biblioteca literària», 125, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1930. (Reedició «Els llibres de butxaca», 32, Edicions de la Magrana, Barcelona, novembre 1997.) [El doctor Charbonneau, tornat de l'Índia, fa bescanviar l'ànima d'Octavi de Saville, enamorat de Prascòvia, amb la del marit.]

Teatre original

-Ambrosi **Carrion** (Barcelona, 1888 – Cornellà de Conflent, 1973), *Molock i l'inventor*. «La escena catalana», 309, Llibreria Bonavia, Barcelona, 1930. (Estrenada el Teatre Romea de Barcelona el 19-II-1930.) [A la manera d'*Un enemic del poble* d'Ibsen, l'enginyer Harden ha inventat un sistema de controlar els explosius que pot ser una arma omnipotent, i per evitar-ne el mal ús es nega a cedir-la a l'estat, que controla la indústria on treballa; els obrers, veient amenaçada la feina, es rebel·laran contra l'enginyer.]

Reedició conte original

-Agustí **Esclasans** (Barcelona, 1895-1967), *Històries de la carn i de la sang*. «Les ales esteses», 11, Tipografia Emporium, Barcelona, 1930. [«L'home-rellotge», «experiment organitzat per les puixances del més enllà»; «Les sagetes de fusta», de suplantació dels humans per les creacions artificials; «L'art de comptar les estrelles», de contraposició de ciència i poesia; «El lector del seti quinze», de desdoblament i emmirallament; «L'escarabat blanc i negre», síntesi fantàstica; «Pau i guerra», fantasia al·legòrica.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1931

Novel·la traduïda

-H. Rider **Haggard** (Bradenham, 1856 – Londres, 1925), *Ella*. Tr. Millàs Raurell (volum I) i Carles Riba (volum II). «Biblioteca literària», 130, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1931. [Una sacerdotessa de l'antic Egipte encara regna damunt un poble etiòpic i argumenta que no fa màgia, sinó que aprofita les forces naturals i el coneixement.]

Conte original

-Enric **Valor** (Castalla, 1911 – València, 2000), «L'experiment de Strolowickz». El camí, València, 1931. (Reedició *Obra completa* III, Fernando Torres editor, València, 1982; *Narracions perennes*, Gregal llibres, València, 1988) [Primer conte de Valor. Intriga terrorífica d'intercanvi de cossos i esperits, a la manera d'*Avatar* de Théophile Gautier.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1933

Novel·la original

-Joan **Oller** i Rabassa (Barcelona, 1882-1971), *La barca d'Isis*. Imp. P.C.B., Barcelona, 1933. (Reedició Les Males Herbes, Barcelona, 2014.) [Fris costumista, entorn de l'espiritisme, que mostra la pugna entre esoterisme i ciència.]

Conte original

-Agustí **Esclasans** (Barcelona, 1895-1967), *Miquel Àngel i altres proses*. «Clàssics i moderns», 3, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1933. (Reedició *Antologia de contes (1925-1960)*, «Biblioteca selecta», 297, Editorial Selecta, Barcelona, 1960.) [«El cas de l'home decapitat», de terror i aparicions; «Yuki», amb la Mort i fantasmes en un circ; «L'oratge dalt de l'escala», amb una

tempesta centrada en una sola casa; «La mort il·luminada», amb mort miraculós.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1934

Novel·la traduïda

-**Cyrano** de Bergerac (París, 1619-1655), *Viatge a la Lluna*. Tr. Martí de Riquer. «Quaderns literaris», 25, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934. [Història del viatge a la Lluna i les aventures amb els llunàtics.]

-**R.L. Stevenson** (Edimburg, 1850 – Valima, 1894), *El cas misteriós del Dr. Jekyll i Mr. Hyde*. Tr. Josep J. Margaret. «Quaderns literaris», 4, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934. [L'honorable doctor Jekyll descobreix la fórmula que li permet transgredir les lleis morals sense assumir remordiments, descarregats en l'abominable mister Hyde.]

Conte original

-Joan **Sacs** (Feliu Elias, Barcelona, 1878-1948), *El cel i altres coses*. «Quaderns literaris», 26, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934. [«L'home que agafà una estrella»: influït per les tècniques d'autoconvenciment de Marden, i invocant la quarta dimensió, un home arriba a fer caure una estrella, fet que voldran que certifiqui l'astrònom Comas i Solà.]

Conte traduït

-Gerard de **Nerval** (París, 1808-1855), *Sílvia i Aurèlia*. Tr. Feliu Elias («Sílvia») i Josep Janés i Olivé («Aurèlia»). «Quaderns literaris», 24, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934. [«Aurèlia» proclama que «El somni és una segona vida» i relata «la dilatació del somni en la vida real»: reflectint episodis autobiogràfics de bogeria i d'estades al manicomi, en l'al·lucinació viatja pel temps i per l'espai, descriu races extingides i futures, l'inici de l'univers i l'evolució de la Terra.]

Reedició novel·la traduïda

-Jonathan **Swift** (Dublín, 1667-1745), *Viatges de Gulliver*. Tr. J. Farran i Mayoral. «Quaderns literaris», 28, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934. [Viatge a Lil·liput, la terra dels nans, i Viatge a Brobdingnac, la terra dels gegants.]

Reedició conte traduït

-Edgar Allan **Poe** (Boston, 1809 – Baltimore, 1849), *La màscara de la mort roja*. Tr. Carles Riba. «Quaderns literaris», 8, Josep Janés i Olivé, Barcelona, sd [1934]. [«La màscara de la mort roja», «El pou i el pèndol», «El gat negre», «El retrat oval», «William Wilson», «El barril d'amentillado», «El cas de M. Valdemar», «Metzengerstein», trets d'*Històries extraordinàries*, 1915 i 1916.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1935

Novel·la traduïda

-Charles **Nodier** (Besançon, 1780 – París, 1844), *Inés de las Sierras*. Tr. Josep Janés i Olivé. «Quaderns literaris», 60, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935. [Novel·la d'aparicions d'ultratomba, amb una recargolada explicació racional que va irritar Alexandre Dumas.]

Conte original

-Joaquim M. de **Nadal** (Barcelona, 1883-1972), *Novel·la extravagant*. Llibreria Catalònia, Barcelona, 1935. (Reedició *Futurs imperfectes*, «Educació 62», 81, Edicions 62, Barcelona, juny 2013.) [Presentada com una novel·la que aplega «Els dossiers d'en Lluís Pi», en realitat és un recull

de narracions: «El llamp blau» presenta l'inventor d'una arma terrorífica, inventada a les envistes de la primera guerra mundial, i les pressions de diverses potències per a obtenir-la.]

Conte traduït

-Massimo **Bontempelli** (Como, 1878 – Roma, 1960), *La dona dels meus somnis*. Tr. Daniel M. Brusés. «Quaderns literaris», 70, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935. [Iniciador de l'anomenat realisme màgic, tots tenen aquest to: els més fantàstics, «Quasi d'amor», amb l'experiment d'actuar damunt la realitat mitjançant la imatge reflectida; «El bon vent», amb una descoberta química que serveix per a realitzar les imatges mentals; «Pintura sobre crani», amb el pintor que pretén posseir la tècnica d'extreure el crani i substituir-lo per un de fictici; «Màscara de Beethoven», amb els fets terrorífics que provoca; també, «Jo a l'Àfrica», amb el personatge que sempre encerta el número guanyador de la ruleta; «El fenc i la palla», sobre la superstició; «Màquina de contemplar», sobre la identificació espiritual d'un ascensorista amb la seva màquina; «Mirall», de personatges que s'emmirallen; «La dona dels meus somnis», en què el record de l'estimada és substituït per la imatge en un mirall deformador.]

-Gerard de **Nerval** (París, 1808-1855), *La mà encantada – Emília*. Tr. Josep Janés i Olivé. «Quaderns literaris», 66, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935. [Un pacífic botiguer de roba es veu embolicat en un duel, un mag li tracta la mà amb una ciència aprofundida de la màgia blanca que ja coneixia Ramon Llull, després de guanyar el duel el draper no paga el deute i la mà continua fent de les seves independentment de la voluntat de l'amo.]

-Charles **Nodier** (Besançon, 1780 – París, 1844), *La vall de l'home mort*. Tr. Felip Cavestany. «Quaderns literaris», 84, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935. [«Joan-Francesc les mitges-blaves», un noi que percep l'enlairament de les ànimes dels que moren i confia comunicar-se amb els habitants d'altres planetes; «La vall de l'home mort», de terror diabòlic.]

-H.G. **Wells** (Bromley, 1866 – Londres, 1946), *Pollock i l'indígena de Porroh*, «Quaderns literaris», 75, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935. [Reedició de «La contrada dels orbs», 1924, una vall isolada on tots han perdut la vista i han creat una societat adaptada i neguen l'existència del sentit de la vista; de novetats hi ha «El difunt Mr. Elvisham», l'inventor que fa una droga per la qual el seu esperit, quan és vell, passa a un jove.]

Oscar **Wilde** (Dublín, 1854 – París, 1900), *El fantasma de Canterville – El crim de Lord Artur Savile*. Tr. Manuel de Montoliu. «Quaderns literaris», 55, Josep Janés Olivé, Barcelona, 1935. [El 1890 el ministre nord-americà Mr. Otis compra el castell anglès Canterville Chase, que té un fantasma de tres-cents anys, i s'hi instal·la amb la família, que amb el seu practicisme amarga la vida del fantasma. Cop final a la narrativa gòtica de terror de fantasmes vuitcentista. A «El crim de Lord Artur Savile» un quiromàntic pronostica a Savile que cometrà un crim, i ell decideix enllestir-lo aviat per a poder continuar fent via.]

Teatre original

-Lluís **Masriera** (Barcelona, 1872-1958), *Les gàrgoles de la Seu*. «El nostre teatre», 43, Tallers gràfics Irandez, Barcelona, desembre 1935. [En tres temps, les gàrgoles de la catedral de Barcelona presenciaven escenes en temps de Pere III, de la guerra dels Segadors i una d'anticipació amb ressons del *Món feliç*.]

Reedició novel·la original

-Josep M. **Folch** i Torres (Barcelona, 1880-1950), *La família del capità Delmar*. «Biblioteca Patufet», Josep Baguñà, editor, Barcelona, 1935. [Reedició en un volum de les dues parts publicades el 1913 i el 1914.]

Reedició conte original

-Antoni **Careta** i Vidal (Gràcia, 1843 – Barcelona, 1924), *L'ull acusador*. «Quaderns literaris», 83, Josep Janés, Barcelona, 1935. [Hi ha «L'ull acusador», superxeria pseudocientífica fent veure que es pot saber l'autor d'un crim revelant fotogràficament la nineta del mort, per positivat-ne l'última visió; també «L'ambaixada de la mort», amb aparent missatge d'ultratomba que resulta una facècia.]

Reedició conte traduït

-**Eckmann-Chatrian** (Emili Erckmann, Phalsbury, 1822 – Luneville, 1899; Alexandre Chatrian, Soldatenhal, 1826 – Raincy, 1890), *L'ull invisible o l'Hostal dels Tres Penjats*. Tr. Joaquim Ruyra. «Quaderns literaris», 45, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935. [Reedició parcial de *Rondalles de poble*, 1924. Contes més aviat fantàstics i de terror: «El burgmestre dins la botella», en què el raïm que creix vora la tomba trasllada al vi l'esperit del mort, i el qui n'ha estat posseït se n'allibera i l'hi torna orinant damunt la tomba; «L'ull invisible», amb bruixeria recolzada en la llei natural; «Messire Tempus», amb la terrible condemna de tres pretendents; «La trena negra», que fa reviure una pena d'amor; «El rèquim del corb», amb el compositor que identifica l'ocell amb un dimoni malèfic; «El somni de l'Aloius», somni fantàstic alligador; «El corn de l'oncle Bernat», que representa la consciència.]

-Nathaniel **Hawthorne** (Salem, 1804 – Plymouth, 1864), *La gran cara de pedra*. Tr. Manuel de Montoliu. «Quaderns literaris», 58, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1935. [Reedició parcial de *Contes extranyts* de 1908. «La filla de Rappaccini», que només pot viure dins el jardí de flors verinoses que li ha bastit el pare com a experiment; «L'estàtua de neu», feta per dos nens i que cobra vida; «La gran cara de pedra», sobre una profecia índia; «Els retrats profètics», amb el pintor que copsa l'expressió futura.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1936

Novel·la original

-Josep M. **Francès** (Lleida, 1891 – Mèxic, 1966), *Retorn al sol. Novel·la de fantasia i de sàtira*. Edicions Mediterrània, Barcelona, sd. [1936]. (Reedició a cura de Jordi Solé i Camardons, «Biblioteca literària de Ponent», 7, Universitat de Lleida, Lleida, 1998.) [Anticipa una guerra mundial amb una arma de destrucció massiva capaç de despoblar la Terra per congelació, i mostra la societat que haurien creat els supervivents a Subolesa, sota la muntanya de Montserrat.]

Novel·la traduïda

-Vernon **Lee** (Violet Paget, Boulogne-sur-mer, 1856 – San Gervasio Bresciano, 1935), *El fantasma enamorat*. Tr. Josep Climent. «Quaderns literaris», 117, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1936. [Amb aparença de novel·la gòtica de fantasmes, de fet és més aviat d'obsessió, de la dona que es creu reencarnació de l'avantpassada i el marit engelosit de l'espectre de l'amant.]

-Jonathan **Swift** (Dublín, 1667-1745), *Viatge de Gulliver al país des cavalls*. Tr. J. Farran i Mayoral. «Quaderns literaris», 105, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1936. [Continuació dels dos viatges, a Lil·liput i a Brobdingnac, publicats el 1923 i el 1934.]

Conte original

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), *El primer arlequí*. «Quaderns literaris», Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1936. (Reedició *Tots els contes*, Llibres de Sinera, Barcelona, 1968.) [«La meva estada al centre de la Terra», amb l'entrada dins un globus gegantí construït amb finalitats científiques; «Pista fantasmal», sobre l'ordenació del temps.]

-Elvira Augusta **Lewi** (Barcelona, 1910-1970?), *Els habitants del pis 200*. «Quaderns literaris», 107, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1936. [«Els habitants del pis 200», en un temps futur, un grup de desenganyats comparteixen un club al pis 200 d'un gratacel novaïorquès; «Quan la mort s'enamora», amb una metgessa seduïda per la mort, més confortadora que els vius; «L'extraordinari Pau», amb l'escultor que fa cas del que li dicta la seva obra, que pren la vida que ell li dona.]

Conte traduït

-**Azorín** (Josep Martínez Ruiz, Monòver, 1873 – Madrid, 1967), «La prehistòria». «En Patufet», 1703, Baguñà, Barcelona, 4-XII-1936. [Encapçalat per una citació de Wells, un estudiós d'una

espècie futura narra el període de l'electricitat, el darrer estat evolutiu de l'home primitiu.]

Teatre original

-Ramon **Vinyes** (Berga, 1882 – Barcelona, 1952), *Ball de titelles. Titellada en tres actes*. «El nostre teatre», 66, Tallers Gràfics Irandez, Barcelona, 1936. [Seguint la idea de Wells a *La visita meravellosa*, un àngel, confós amb un ocellot, és abatut per un tret i cau a la Terra; no és un àngel celestial, sinó propi de la literatura d'imaginació i al·legòrica.]

Reedició conte original

-Ernest **Martínez Ferrando** (València, 1891-1965), *Remor de veus al cementiri*. «Quaderns literaris», 119, Edicions de la rosa dels vents, Barcelona, 1936. [Reedició parcial d'*Històries i fantasies*, 1924. «Remor de veus al cementiri», sobre les converses i els diàlegs impossibles dels morts; «El misteri de la catedral», amb el recurs del somni un ésser fantàstic entra al món real.]

Reedició teatre original

-Santiago **Rusiñol** (Barcelona, 1861 – Aranjuez, 1931), *Monòlegs*, «La escena catalana», 433, Llibreria Bonavia, Barcelona, 1936. [Hi ha «L'escudellòmetre», al·lucinació anticipativa adreçada a l'alimentació universal mitjançant una màquina immensa de fer escudella.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1937

Conte traduït

-Alfons **Nadal** (Barbastre, 1888 – Barcelona, 1943), *La dona de l'aigua*. «Biblioteca de la rosa dels vents», 16, Edicions de la rosa dels vents, Barcelona, 1937. [Hi ha contes originals catalans, però «Nit de difunts», de terror, és traduït del castellà per Miquel Llor.]

-Washington **Irving** (Nova York, 1783-1859), *Rip Van Winkle i El nuvi fantasma*. Tr. S. Hernández. «Biblioteca la rosa dels vents», 28, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1937. [«Rip Van Winkle» viu un viatge en el temps, amb vint anys passats en una nit; «El nuvi fantasma» és un fals espectre a partir d'un mort real.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1938

Conte dins publicació periòdica

-Francesc **Trabal** (Sabadell, 1899 – Santiago de Xile, 1957), «Tres arguments». «Revista de Catalunya», 86, Barcelona, 15-V-1938. (Reedició *Contes, arguments i estirabots*, «Ragtime», 6, Fundació La Mirada, Sabadell, abril 2003.) [«Dagobert als llimbs» presenta un argument catastrofista, en què un meteorit cau a la Terra; «Leonora, o quan mataven pels carrers», presenta un tanc que és una tanca que sedueix els enemics, a la manera d'algunes fantasies posteriors de Stanislaw Lem; «Tirolienne» és una fantasia tràgica circense estripada amb ressons de *Freaks*.]

Reedició conte original

-Joan **Santamaria Monné** (Lleida, 1884 – Barcelona, 1955), *Narracions extraordinàries*. I. Segona edició corregida per l'autor. Llibreria Verdaguer, Barcelona, 1938. [Contes fantàstics i de terror, influïts per Poe, com «L'organista», «La meva mort», «La forca més alta» o «Jah! jah! jah...!».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, abans de 1939

Novel·la original

-Joaquim Ruyra (Girona, 1858 – Barcelona, 1939), «L'any trenta mil trenta». *Obres completes*, «Biblioteca perenne», 10, Editorial Selecta, Barcelona, 1949. [Inici de novel·la d'anticipació, sense datar, memòries del periodista Centí Guasc, nascut l'any 29995.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1941

Reedició conte original

-Miquel S. Oliver (Campanet, 1864 – Barcelona, 1920), *L'Hostal de la Bolla i altres narracions*. «Les illes d'or», 19, Mallorca, 1941. [Hi ha «Les converses del pedrís», de 1912, reflexió antiutòpica i confrontació entre progrés i tradició a la manera de Morris. A la posta de sol un dia de juny de 1871, durant la Comuna de París, un estrany meteor és interpretat positivament com una aurora boreal o com un avís celestial; alhora es comenta que «El mal va néixer quan Watt ideà la seva màquina, quan Fulton oferí la seva, quan un mecànic intel·ligent perfeccionava el torn de filar acabant amb la filosa de les nostres àvies».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1947

Conte dins publicació periòdica

-Joan Oliver (Sabadell, 1899 – Barcelona, 1986), «L'hora de les bruixes. Confidències sobre l'AMSPICU». «Germanor. Revista dels catalans de Xile», 517, maig-juny, Centre Català, Santiago de Xile, 1947. [Després de la guerra mundial un català que treballa al Bureau Internacional de Classificació i Anàlisi d'Utopies, convençut que el negoci de l'època és la venda i la permuta de geografies, per a salvar Catalunya prepara l'intercanvi de la població amb l'Uruguai per mitjà de l'Associació Mixta Secreta Pro Intercanvi Catalano-Uruguaïà.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1953

Conte original

-Manuel de Pedrolo (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *El premi literari i més coses*, «Biblioteca Selecta», 121, Editorial Selecta, Barcelona, 1953. (Reedició *Contes i narracions I*, 1974.) [Contes de 1938 a 1951: «Transformació de la ciutat» (1947), amb el personatge que té el poder de canviar la realitat de carrers i edificis movent-los damunt el plànol.]

-Joan Perucho (Barcelona, 1920-2003), *Diana i la mar Morta*. Atzavara, Barcelona, [abril] 1953. [Al límit de la realitat entre el conte i el poema en prosa. «Els homes invisibles», entre el fantàstic i l'al·legoria; «Suivez-moi, chéri», entre el mite i el poema.]

-Antoni Ribera (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), *Llibre dels set somnis*. «Col·lecció Lletres», 1, Editorial Mediterrània, Barcelona, març 1953. (Reedició, «Nova col·lecció lletres», 01, Albertí, editor, Barcelona, setembre 1955.) [Set viatges pel temps amb el recurs del somni, com «La nau cretenca», amb una Atlàntida euscalduna, i el conte «El malson», que trasllada l'episodi homèric de Nausica al 2785 amb un soldat del futur.]

Reedició conte original

-Ramon **Reventós** (Barcelona, 1881-1924), *Proses*. «Biblioteca selecta», 138, Editorial Selecta, Barcelona, 1953.) [«El diluvi a l'inrevés»: davant la degradació social, el nou càstig diví del futur serà, al contrari del diluvi, una gran secada, que el nou Noè haurà de solucionar amb bótes de vi.]

Reedició conte traduït

-Edgar Allan **Poe** (Boston, 1809 – Baltimore, 1849), *Els assassinats del carrer de la Morgue*. Tr. Carles Riba. «Biblioteca Selecta universal», 8, Editorial Selecta, Barcelona, 1953. [«Els assassinats del carrer de la Morgue», «El misteri de Maria Roget», «La lletra robada», «Un conte de les Ragget Mountains», «El sistema del doctor Quitrà i del professor Ploma», «Una davallada al Maelström».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1954

Reedició novel·la traduïda

-Jonathan **Swift** (Dublín, 1667-1745), *Viatges de Gulliver. Viatge a Lil·liput*. Tr. J. Farran i Mayoral. «Biblioteca Selecta Universal», 16, Editorial Selecta, Barcelona, 1954. (Reedició parcial de l'edició en un sol volum a «Biblioteca literària», 64, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1923, i a «Quaderns literaris», 28, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934.) [Viatge a Lil·liput, la terra dels nans.]

-Jonathan **Swift** (Dublín, 1667-1745), *Viatges de Gulliver. Viatge a Brobdingnac (el país dels gegants)*. Tr. J. Farran i Mayoral. «Biblioteca Selecta Universal», 17, Editorial Selecta, Barcelona, 1954. (Reedició parcial de l'edició en un sol volum a «Biblioteca literària», 64, Llibreria Catalònia, Barcelona, 1923, i a «Quaderns literaris», 28, Josep Janés i Olivé, Barcelona, 1934.) [Viatge a Brobdingnac, la terra dels gegants.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1955

Novel·la original

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *Mister Chase, podeu sortir*. «Nova col·lecció lletres», 10, Albertí, Editor, Barcelona, 1955. [Un hotel on van a parar els que han mort quan no tocava, mentre esperen el destí futur o el no-res.]

Conte original

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), *Cròniques de la veritat oculta*. Editorial Selecta, Barcelona, 1955. [«L'home i l'ofici», sobre el desdoblament del que s'observa des de fora.]

Reedició conte original

-Antoni **Ribera** (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), *Llibre dels set somnis*. «Nova Col·lecció Lletres», 01, Albertí, editor, Barcelona, setembre 1955. [Set viatges pel temps amb el recurs del somni, com «La nau cretenca», amb una Atlàntida euscalduna, i el conte «El malson», que trasllada l'episodi homèric de Nausica al 2785 amb un soldat del futur.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1956

Conte original

-Fèlix **Cucurull** (Arenys de Mar, 1919-1996), «Clovis Atlant». «Els autors de l'ocell de paper», IV,

Editex, Barcelona, 1956. [Cercant la saviesa, Clovis Atlant al Tibet entra en contacte amb un ésser que li transmet la gràcia d'entendre totes les llengües, però no es pot comunicar amb cap.]

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *Un món per a tothom*. «Nova col·lecció lletres», 21, Albertí, Editor, Barcelona, 1956. (Reedició *Contes i narracions 2*, 1974.) [«Temps simultanis», cinc històries simultànies que qüestionen la realitat.]

-Joan **Perucho** (Barcelona, 1920-2003), *Amb la tècnica de Lovecraft*. «Quaderns d'atzavara», Barcelona [febrer] 1956. [Dedicat «A la memòria de Lovecraft, escriptor de “science fiction”, que morí perseguit pels éssers invisibles», és una creació d'ambients irreal, en més d'un espai i amb presències inquietants i citacions de llibres inexistents, «Com una al·lucinació de Lovecraft», com diu al final.]

Conte dins publicació periòdica

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), «L'espiral». Dins «El Pont», 1, Miquel Arimany, Barcelona, 1956. (Segon número 1, després que el 1952 en prohibissin la continuació.) [Sàtira antiarmamentista anticipativa en què l'excés de control duu a l'extermini humà.]

Teatre original

-Antoni **Ribera** (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), «Glaucos». «Els autors de l'ocell de paper», VI, Editex, Barcelona, 1956. [Eduard Admetlla i altres bussadors pesquen prop de Tossa el semidéu tritó Glaucos.]

Poesia original

-Màrius **Lleget** (Granollers, 1917 – Barcelona, 1988), «Talment nous argonautes». «Els autors de l'ocell de paper», VIII, Editex, 1956. [Començant «Astronaus en forma d'àmfora / ens obriran inèdits horitzons», compara l'aventura espacial a les gestes dels antics i es planteja l'encontre «Si hi ha altres homes en els mons / que llisquen silencis per l'ample espai».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1957

Novel·la original

-Joan **Perucho** (Barcelona, 1920-2003), *Llibre de cavalleries*. «El dofí», Edicions Destino, Barcelona 1957. [Un enginyer rep un estrany encàrrec, que el fa anar de comissionat de la cancelleria dels comtes-reis a l'Aràbia del petroli, en un viatge amb salts temporals.]

Conte original

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), *Gent de l'alta vall*. «Nova col·lecció lletres», 35, Albertí Editor, Barcelona, 1957. [Inclou «Tres reportatges especials, on hi ha «Reportatge del dia repetit», amb alteració temporal.]

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *Crèdits humans*. «Biblioteca Selecta», 228-229, Editorial Selecta, Barcelona, 1957. [Hi ha «Les civilitzacions són mortals», amb la desaparició dels carrers i el noi i la noia que fugen a fundar un nou món.]

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *Violació de límits*. «Nova col·lecció lletres», 27, Albertí, Editor, Barcelona, 1957. (Reedició *Contes i narracions 2*, 1974.) [«El camí», un camí inacabable que crea noves coordenades espacials.]

Teatre original

-Antoni **Ribera** (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), *Llibre dels retorns*. «Raixa», 21, Editorial Moll, Palma, juliol 1957. [Vuit textos teatrals ucrònics, amb personatges desplaçats en el temps, i un conte, «Un pitecantrop erecte», també amb desplaçament temporal. Inclou «Glaucos», publicat el 1956.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1959

Novel·la traduïda

-Antoine de **Saint-Exupéry** (Lió, 1900 – Mediterrani, 1944), *El petit príncep*. Tr. Joan Xancó. Editorial Estela, Barcelona, 1959. [Un aviador, caigut al desert, troba el petit príncep, provinent d'un asteroide.]

-Jules **Verne** (Nantes, 1828 – Amiens, 1905), *Viatge al centre de la Terra*. Tr. Rosa Elias. «Col·lecció Sant Jordi», 3, Editorial Miquel Arimany, Barcelona, 1959. [El professor Lindenbrock descobreix el camí cap al centre de la Terra, que havia trobat un islandès del segle XVI.]

Conte original

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), *Demà, a les tres de la matinada*. «Nova col·lecció lletres», 48, Albertí Editor, Barcelona, març 1959. [El conte «Demà, a les tres de la matinada» narra una expedició casolana a la Lluna.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1960

Novel·la original

-Joan **Perucho** (Barcelona, 1920-2003), *Les històries naturals*. «El dofi», Edicions Destino, Barcelona, desembre 1960. [Història d'un vampir català, Onofre de Dip, contaminat en temps de Jaume I i eliminat per l'erudit Antoni de Montpalau durant les guerres carlines.]

Novel·la traduïda

-Jules **Verne** (Nantes, 1828 – Amiens, 1905), *De la Terra a la Lluna*. Tr. Jordi Ribot i Rius. «Biblioteca Selecta», 288, Editorial Selecta, Barcelona, 1960. [Després de la guerra civil americana, els membres del Gun-Club volen desplegar la tècnica balística utilitzant-la per a arribar a la Lluna.]

Conte original

-Josep A. **Baixeras** (Tarragona, 1927-2008), *Calipso*. «Raixa», 46, Editorial Moll, Palma, 1960. [Res de ciència-ficció, però al conte «La muntanya màgica» fa l'acudit d'inventar una màquina de ballar sardanes amb robots.]

Teatre original

-Ventura **Porta** i Rosés (Barcelona, 1917-1983), *L'àmfora*. Editorial Millà, Barcelona, 1960. (Estrena, Teatre Romea, Barcelona, 29 de setembre 1960.) [Un bussador del segle XX troba una àmfora romana plena de vi, adulterat amb un filtre amorós, i el personatge que en beu connecta amb una dona de la Tàrraco imperial.]

Reedició conte original

-Agustí **Esclasans** (Barcelona, 1895-1967), *Antologia de contes (1925-1960)*. «Biblioteca selecta», 297, Editorial Selecta, Barcelona, 1960. [Recull els dos volums *Històries de la carn i de la sang*, 1928, i *Miquel Àngel i altres proses*, 1933.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1961

Conte original

-**Abel** (Joaquim Cusí Fortunat, Llers, 1879 – Barcelona, 1968), *Fantasies i contes per a gent jove*. Dibuixos d'Elvira Elias. Gràfics Marina, Barcelona, 1961. [«Història d'un àtom», des del planeta incandescent fins que va al cervell d'un home, i desitja transcendir la condició humana; «Un viatge a l'imperi dels astres», el naixement d'una estrella dona peu a un viatge d'iniciació astronòmica.]

-**Sebastià Estradé** (Sallent, 1923), *Una guerra civil*. «Biblioteca Selecta», 361, Editorial Selecta, Barcelona, 1961. [«El retrocronol», un aparell que permet veure el passat; «Frigosant», la proposta d'un cementiri amb congeladors; «Panxa Friends Insurances», l'asseguradora que juga amb la previsió del canvi alimentari; «L'emigrant», una parella que emprèn el viatge interplanetari reclutada per un extraterrestre; «Debat a l'ONU», amb la visita d'un viatger de l'espai.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1962

Novel·la traduïda

-**Albert Camus** (Dréan, 1913 – Villeblevin, 1960), *La pesta*. Tr. Joan Fuster. «Col·lecció Isard», 1, Editorial Vergara, Barcelona, 1962. [En un plantejament distòpic, a Orà es declara la pesta, la ciutat és aïllada completament, la situació va degenerant i la gent es va ensalvatgint.]

Conte original

-**Ferran Canyameres** (Terrassa, 1898 – Barcelona, 1964), *Món, dimoni i carn*. «Raixa», 60, Editorial Moll, Palma, 1962. [«El misteri de Clara», amb la dona que queda embarassada després de la mort del marit, per l'experiment del doctor Pastallé, que havia preservat semen del mort, avança d'anys la fecundació *in vitro*.]

Teatre original

-**Alfred Badia** (Barcelona, 1912-1994), *Calpúrnia*. «Quaderns de teatre ADB», 6, Joaquim Horta, Editor, Barcelona, 1962. (Estrena ADB, Barcelona, 28-II-1962.) [Per encàrrec del servei d'espionatge dels EUA, Fitzgerald, del departament de cibernetica, construeix Calpúrnia, un robot que ha de ser l'espia perfecte, i demana al novel·lista Sire que li inculqui sentit de l'humor, però tots dos quedaran seduïts per la dona elèctrica.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1963

Novel·la traduïda

-**Aldous Huxley** (Godalming, 1894 – Surrey, 1963), *Un món feliç*. Tr. Joan Climent [Ramon Folch i Camarasa]. «La rosa dels vents», Plaza & Janés, Barcelona, 1963. [Després de la guerra dels Nou Anys i el gran col·lapse econòmic, el nou govern mundial, després d'haver assajat la repressió cruenta, decideix elaborar genèticament una nova humanitat, pobladora del món feliç.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1964

Novel·la original

-**Antoni Muset** (Igualada, 1890 – Valls, 1968), *La gesta d'en Pamoressi*. Editorial Miquel Arimany, Barcelona, 1964. [L'enginyer August Pamoressi obté del govern de l'Equador la concessió d'un quilòmetre quadrat de terra, que perfora verticalment vers el centre del planeta. En l'expedició entra

en contacte amb una civilització subterrània.]

Novel·la traduïda

-Ian **Fleming** (Londres, 1908 – Canterbury, 1964), *Des de Rússia, amb amor*. Tr. Fermí Vergés. «Enjòlit», 1, Aymà SA Editoria, Barcelona, 1964. [Primer títol de la col·lecció de l'agent 007, que inclou ginyes tecnològics de ciència-ficció: després vindran *Casino Royale* (2, 1965), *Goldfinger* (3, 1965), *El doctor No* (4, 1965), *Viure i deixar morir* (5, 1965), *Operació Tromba* (6, 1965), *Al servei secret de sa majestat* (8, 1965), *Sabotatge* (9, 1966), *Diamants eterns* (11, 1966), *Només es viu dues vegades* (13, 1966), *L'home de la pistola d'or* (1967), *L'espia que m'estimava* (1967).]

-George **Orwell** (Mothuari, 1903 – Londres, 1950), *La revolta dels animals*. Tr. E. Cardona i J. Ferrer Mallol. «L'isard», 16 N 11, Editorial Vergara, Barcelona, 1964. [Al·legoria de l'estat totalitari mitjançant la revolta dels animals, que expulsen els humans però cauen en una nova dictadura.]

-Jules **Verne** (Nantes, 1828 – Amiens, 1905), *Vint mil llegües de viatge submarí*. Tr. Jordi Vila. «Col·lecció Històries», 6, Editorial Bruguera, Barcelona, 1964. [Perseguint un estrany objecte marítim, el professor Aronnax, Consell i Ned Land són capturats pel capità Nemo.]

Teatre original

-Andreu-Avel·lí **Artís** i Tomàs («Sempronio», Barcelona, 1908 – Sitges, 2006), *Els fugitius de la plaça Reial*. Estrena, teatre Candilejas, Barcelona, 1964. [Sembla que no s'ha publicat mai. Una parella d'enamorats ha deturat el temps al seu pis de la plaça Reial.]

Reedició conte traduït

-Edgar Allan **Poe** (Boston, 1809 – Baltimore, 1849), *Narracions extraordinàries*. Tr. Carles Riba. «Biblioteca Selecta», 355, Traduccions XXIX, Editorial Selecta, Barcelona, 1964. [«Metzengerstein», «Berenice», «Morella», «El rei Pesta», «Ombra», «Silenci», «Ligeia», «La caiguda de la casa Usher», «William Wilson», «Eleonora», «El retrat oval», «La màscara de la mort roja», «El pou i el pèndol», «El cor delator», «El gat negre», «El poder de les paraules», «Els fets en el cas de M. Valdemar», «El barril d'amentillado», «Hop-Frog»; revisats de l'edició de 1915-1916; hi falten «L'illa de la fada», «Conversa d'Eiros i Charmion», «Col·loqui de Monos i Una», «Uns quants mots amb una mòmia».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1965

Novel·la traduïda

-George **Orwell** (Mothuari, 1903 – Londres, 1950), *Mil nou-cents vuitanta-quatre*. Tr. Joan Vinyes. «L'isard», 29 N 21, Editorial Vergara, Barcelona, 1965. [Distopia situada en un estat totalitari en què el Gran Germà controla la població fins i tot a casa, mitjançant les telepantalles, i en cerca l'anorreament de la individualitat.]

-Mark **Twain** (Florida, 1835 – Redding, 1910), *Un ianqui a la cort del rei Artur*. Tr. Jaume Vivó. «Col·lecció Històries», 17, Editorial Bruguera, Barcelona, 1965. [En un viatge en el temps sense màquines, un ianqui de Connecticut es desperta a la cort del rei Artur.]

-Jules **Verne** (Nantes, 1828 – Amiens, 1905), *Al voltant de la Lluna*. Tr. Jordi Ribot i Rius. «Biblioteca Selecta», 382, Editorial Selecta, Barcelona, 1965. [Barbicane i els membres del Gun-Club que tripulen l'obús circumden la Lluna i tornen a la Terra.]

Conte original

-Joan **Perucho** (Barcelona, 1920-2003), *Roses, diables i somriures*. «El dofí», Edicions Destino, Barcelona, 1965. [Proses i narracions de gènere fantàstic; inclou *Diana i la mar morta*, de 1953.]

-Nicolau M. **Rubió** i Tudurí (Maó, 1891 – Barcelona, 1981), *Un crim abstracte o el jardiner assassinat*. Editorial Barna, Barcelona, abril 1965. [Hi ha «La gran sotragada», explicació dels fets

que haurien dut la humanitat al caire de la destrucció total el 31 de desembre de 1987, i «Gzwrrawtzicxm», amb una curiosa societat espiritual aïllada a la selva amazònica.]

-Estanislau **Torres** (Barcelona, 1926), *Narracions d'avui*. Amb Jaume Reixach, Joaquim Carbó i Carles Macià. «Edicions d'aportació catalana», XVIII, Mediterrània edicions, Barcelona, 1965. [«El verd i el negre», al·legoria política d'anticipació; també del mateix to, anunciada a l'índex però no inclosa per prohibició, «L'annexió», afegida ciclostilada.]

Còmic traduït

-**Hergé** (Georges Rémi, Etterbeek, 1907 – Brussel·les, 1983), *L'estel misteriós*. Tr. Joaquim Ventalló. «Les aventures de Tintín», Editorial Joventut, Barcelona, 1965. [Un meteorit passa prop de la Terra i se'n desprèn un fragment, constituït per un material desconegut.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1966

Novel·la original

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), *Ronda naval sota la boira*. «Biblioteca Selecta», 384, Editorial Selecta, Barcelona, 1966. [El «Panoràmic», transatlàntic que experimenta un sistema de propulsió de la marina de guerra, queda a la deriva amb una via d'aigua i a més és sotmès a la boira que l'embolcalla i a un corrent circular.]

-Pere **Verdaguer** (Banyoles, 1929), *El cronomòbil*. «El trapezi», 11, Edicions 62, Barcelona, novembre, 1966. [L'Ubiquet descobreix un cronomòbil dins una vella cabina de telèfons, que li permet viatjar pel temps.]

Novel·la traduïda

-Sebastià **Estradé** (Sallent, 1923), *Alarma al cosmòdrom*. Tr. Albert Jané. «Jamboree», 1, Editorial Ferma, Barcelona, 1966. [Dos nens i dues nenes, fills de científics de la base Packel de llançament de coets espacials, participen en la desoberta d'un cosmòdrom antediluvià i la desarticulació d'un pla que compromet el futur de la humanitat. Versió catalana de la novel·la juvenil publicada primer en castellà dins la seva sèrie d'«alarmes».]

-William **Golding** (Saint Columb, 1911 – Falmouth, 1993), *Senyor de les mosques*. Tr. Manuel de Pedrolo. «El balancí», 16, Edicions 62, Barcelona, març 1966. [Un accident de l'avió que transportava un grup d'alumnes d'una escola, evacuats d'una guerra que suposem devastadora, fa que quedin sols en una illa. Sense adults, els infants s'han d'organitzar sols i comença la divisió entre els que voldrien mantenir la civilització i els que inicien un ensalvatgiment violent i destructiu.]

-John **Wyndham** (Dorridge, 1903 – Londres, 1969), *El dia dels trífids*. Tr. Ramon Folch i Camarasa. «El trapezi», 9, Edicions 62, Barcelona, juliol 1966. [Unes llums al cel, probablement un cometa, provoquen la ceguesa en els que les han mirades; la catàstrofe s'afegeix a la propagació d'unes plantes inquietants, els trífids.]

Novel·la juvenil original

-Joaquim **Carbó** (Caldes de Malavella, 1932), *La casa sota la sorra*. «El nus», 3, Editorial Estela, Barcelona, març 1966. [Un continuador dels nazis té una base subterrània, la ciutat de Ti, sota la sorra del desert; inici d'una sèrie de novel·les juvenils amb els mateixos protagonistes.]

-Sebastià **Estradé** (Sallent, 1923), *Més enllà no hi ha fronteres*. «El nus», 4, Editorial Estela, Barcelona, juliol 1966. (Reedició «El nus», 4, Editorial Laia, Barcelona, abril 1972.) [Han desaparegut set astronautes, els nois Raymond, Sigfrid i Tanina en la recerca trobaran una ciutat submergida, mentre les grans potències des de les bases de la Lluna es preparen per a bombardejar-se.]

Conte original

-Estanislau **Torres** (Barcelona, 1926), *El foc i la cua*. «Actituds», 9, Editorial Nova terra, Barcelona, març 1966. [Hi ha «L'estratègia dels fils dominants», giny dissenyat pel poder totalitari per a detectar moviments subversius.]

Conte dins publicació periòdica

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), «Àtoms per a la pau». «Tele/estel», 12, Barcelona, 7-X-1966. [Al laboratori d'una fàbrica de sopa de sobre, l'Enric fa experiments atòmics amb un ciclotró portàtil.]

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), «La “Nemours 88”». «Tele/estel», 20, Barcelona, 2-XII-1966. [La introducció de la computadora Nemours 88 altera una companyia d'assegurances.]

-Antoni **Ribera** (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), «Sòsia». «Tele/estel», 11, Barcelona, 30-IX-1966. [Una expedició aterra en un món bessó del nostre.]

Còmic original

-Miquel-Àngel **Sayrach** (Barcelona, 1927-1993), *La gran guerra*. Mediterrà, Barcelona, 1966. [Primer episodi de les aventures de les formigues Bibi i Tobi, publicades a «L'infantil», que utilitzen la tecnologia anticipativa en la lluita per a defensar-se de les vespes.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1967

Novel·la original

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *Totes les bèsties de càrrega*. «El balanci», 29, Edicions 62, Barcelona, març 1967. [Distopia antitotalitària, al·legòrica de l'opressió nacional i social. Un home innominat, i per extensió tot un poble, és sotmès a un procés anorreador de la seva identitat.]

Conte dins publicació periòdica

-Lluís **Busquets** i Grabulosa (Olot, 1947), «La “tele” del passat». «Tele/estel», 44, Barcelona, 19-V-1967 (després dins *(Qu)eixalades*, 1982). [L'invent d'una màquina de veure el passat.]

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), «Zero a Malthus». «Tele/estel», 73, Barcelona, 8-XII-1967. [Un futur amb l'eutanàsia voluntària per a solucionar més d'un problema.]

-Màrius **Lleget** (Granollers, 1917 – Barcelona, 1988), «El marcià poeta». «Tele/estel», 57, Barcelona, 18-VIII-1967. [Un marcià establert a la Terra és desautoritzat per un editor de ciència-ficció.]

-J. **Ministral** Masià (Girona, 1914 – Barcelona, 1982), «El senyor Quimet, home de l'espai». «Tele/estel», 42, Barcelona, 5-V-1967. [Un extraterrestre que ningú no se'l creu.]

-Antoni **Ribera** (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), «Viatge pel temps». «Tele/estel», 36, Barcelona, 24-III-1967. [Una màquina del temps que és una habitació sencera va a les ruïnes de la Barcelona del futur.]

-Antoni **Ribera** (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), «Ranvespre». «Tele/estel», 70, Barcelona, 17-XI-1967. [El darrer humà, d'aparença prehistòrica, mor davant l'Apol·lo de Belvedere.]

-Pere **Verdaguer** (Banyoles, 1929), «La vedellada de mr. Bigmoney». «Tele/estel», 51, Barcelona, 7-VII-1967. [L'explotació despietada dels habitants d'un planeta colonitzat.]

Còmic traduït

-**Hergé** (Georges Rémi, Etterbeek, 1907 – Brussel·les, 1983), *L'afèr Tornassol*. Tr. Joaquim Ventalló. «Les aventures de Tintín», Editorial Joventut, Barcelona, 1967. [El professor Tornassol inventa una aparell que amb ultrasons trenca vidres, i dues potències enfrontades s'hi interessaven per a aplicar-lo a la destrucció de sòlids.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1968

Novel·la original

-Avel·lí **Artís-Gener** (Barcelona, 1912-2000), *Paraules d'Opoton el vell*. «Sèrie novel·la», 3, Editorial Cadí, Barcelona, 1968. [Contracrònica de la descoberta d'Amèrica, en aquest cas l'anterior descoberta d'Europa per uns indígenes mexicans.]

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *Entrada en blanc*. «Sèrie novel·la», 2, Editorial Cadí, Barcelona, 1968. [Un grup de persones viatja en un tren que no poden abandonar i no saben on va.]

-Marçal **Trilla** (Mataró, 1887-1967), *El basar màgic*. «El club dels novel·listes», LI, Club editor, Barcelona, 1968. [Situada a Londres amb referències i homenatges a H.G. Wells, acaba sent més d'intriga que de fantasia.]

Novel·la juvenil original

-Emili **Teixidor** (Roda de Ter, 1934 – Barcelona, 2012), *Les rates malaltes*. «El nus», 9, Editorial Estela, Barcelona, novembre 1968. (Reedició «El nus», 9, Editorial Laia, Barcelona, 1976.) [Intriga entorn d'una suposada invasió alienígena.]

Conte original

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), *Tots els contes (1936-1967)*. «El temps obert», 1, Llibres de Sinera, Barcelona, 1968. [*El primer arlequí* (1936), *Cròniques de la veritat oculta* (1955), *Gent de l'alta vall* (1957), *Demà a les tres de la matinada* (1959), i en els «contes diversos», «L'espiral», d'«El Pont» (1956), «Explorador celeste a la deriva», que sortirà a «Cavall Fort» (1970), i «La Nemours 88» i «Àtoms per a la pau» de «Tele/estel» (1966).]

-Joan **Perucho** (Barcelona, 1920-2003), *Aparicions i fantasmes*. «Centpeus», 2, Editorial Tàber, Barcelona, 1968. [Relats de gènere fantàstic, que també inclou proses i articles publicats abans en castellà i traduïts per Albert Jané.]

Conte dins publicació periòdica

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), «El millor amic». «Tele/estel», 116, Barcelona, 4-X-1968. [Un boletaire troba un extraterrestre hostil als gossos.]

-Màrius **Lleget** (Granollers, 1917 – Barcelona, 1988), «Eva se'n va a la Lluna». «El Pont», 12, Editorial Miquel Arimany, Barcelona, 1968. [La primera astronauta que ha trepitjat la Lluna és una anglesa, miss Dorothy, disposada a conquerir el cosmos.]

-Màrius **Lleget** (Granollers, 1917 – Barcelona, 1988), «Miniliteratura». «Tele/estel», 112, Barcelona, 6-IX-1968. [Introducció i epíleg sobre Ulisses-bis, mort el 2068; «L'ànima d'una flor», amb l'astronauta que troba una flor en un planeta; «Esperit sense nom», en què els robots prenen l'esperit als homes; «Guspira en l'eternitat», la Terra i la Lluna es fonen.]

-Pere **Verdaguer** (Banyoles, 1929), «Un problema pelut». «Tele/estel», 84, Barcelona, 23-II-1968. [Un vestit fet d'un teixit que va creixent.]

-Pere **Verdaguer** (Banyoles, 1929), «Pavel Nasdevitx». «Tele/estel», 124, Barcelona, 29-XI-1968. [Cau a l'estepa russa un satèl·lit artificial, aparentment nord-americà, però tripulat per un nadó aparentment extraterrestre.]

Poesia dins publicació periòdica

-Alfred **Badia** (Barcelona, 1912-1994), «Història-ficció», dins «Tele/estel», 88, Barcelona, 22-III-1968. [Poema d'anticipació situat d'aquí a dos mil anys.]

Còmic original

-Joaquim **Carbó** (guió, Caldes de Malavella, 1932) i Josep M. **Madorell** (dibuix, Molins de Rei, 1923-2004), *La casa sota la sorra*. Llibres Anxaneta, Barcelona, 1968. [Un continuador dels nazis

té una base subterrània, la ciutat de Ti, sota la sorra del desert; inici d'una sèrie de novel·les juvenils amb els mateixos protagonistes.]

-Emili **Teixidor** (guió, Roda de Ter, 1934 – Barcelona, 2012) i Enric **Sió** (dibuix, Badalona, 1942 – Barcelona, 1998), «Lavínia 2016 o la guerra dels poetes». «Oriflama», del 68 al 76, Barcelona, de gener a octubre 1968. [A Lavínia el 2016 les paraules estan prohibides, els poetes són a la presó, només Pedrolo s'ha escapat.]

Còmic traduït

-**Hergé** (Georges Rémi, Etterbeek, 1907 – Brussel·les, 1983), *Objectiu: la Lluna*. Tr. Joaquim Ventalló. «Les aventures de Tintín», Editorial Joventut, Barcelona, 1968. [El professor Tornassol se n'ha anat a una base atòmica de Sildàvia, on prepara un coet per a anar a la Lluna. Després de moltes peripècies, el coet s'enlaira amb Tornassol, el seu auxiliar Wolff, Haddock, Tintín, i Milú.]

-**Hergé** (Georges Rémi, Etterbeek, 1907 – Brussel·les, 1983), *Hem caminat damunt la Lluna*. Tr. Joaquim Ventalló. «Les aventures de Tintín», Editorial Joventut, Barcelona, 1968. [Dins el coet també s'han embarcat d'amagat Dupont i Dupont, i quan ja són a la Lluna apareix Jorgen, l'antic coronel Boris, que vol apoderar-se del coet amb la complicitat de Wolff.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1969

Novel·la original

-Pere **Verdaguer** (Banyoles, 1929), *El mirall de protozous*. «El trapezi», 20, Edicions 62, Barcelona, desembre, 1969. (Reedició «Ciència-ficció», 11, Pagès editors, Lleida, maig 2003.) [Un personatge domina la plasticitat molecular, amb què pot anar canviant d'aspecte i de densitat.]

Novel·la juvenil original

-Emili **Teixidor** (Roda de Ter, 1934 – Barcelona, 2012), *Didac, Berta i la màquina de lligar boira*. «Els grumets de la galera», La Galera editorial, Barcelona, abril 1969. [Aventura entorn de l'ambivalència del progrés tecnològic.]

Conte dins publicació periòdica

-Sebastià **Estradé** (Sallent, 1923), *Manpat*. «Patufet», des del núm. 14, 6-VI-1969, Bagunyà, Barcelona, 1969. [Sèrie sobre un noi que es diu Manfred, però enamorat de la revista «Patufet» s'hi combina el nom. Fill d'un ric inventor d'una computadora que li inoculara tot el saber universal. Com a mínim set episodis dins la revista el 1969.]

-Màrius **Lleget** (Granollers, 1917 – Barcelona, 1988), «Lluís el descobridor. Allò que va dir-me W. von Braun». «L'infantil», 83, Barcelona, primera quinzena de febrer 1969. [Divulgació de l'astronàutica en forma narrativa.]

-J.B. **Xuriguera** (Menàrguens, 1908 – Barcelona, 1987), «La píndola vital». «Tele/estel», 129, Barcelona, 3-I-1969. [Una píndola que dona conformisme i uniformitat.]

-J.B. **Xuriguera** (Menàrguens, 1908 – Barcelona, 1987), «El darrer habitant de la Lluna». «Tele/estel», 149, Barcelona, 23-V-1969. [Un astronauta de l'Apol·lo XI coneix el darrer selenita, que li explica com van destruir el seu planeta fins que només en va quedar aquest tros.]

Assaig traduït

-Aldous **Huxley** (Godalming, 1894 – Surrey, 1963), *El món feliç tornat a visitar*. Tr. Maria de Quadras. «La roda», Editorial Miquel Arimany, Barcelona, 1969. [El 1958, 27 anys després d'*Un món feliç* i després de les bombes atòmiques i l'Sputnik, Huxley es planteja que la seva distopia és més possible que la de 1984: és més efectiu manipular amb recompenses que reprimir amb càstigs. I planteja alternatives.]

Còmic traduït

-**Hergé** (Georges Rémi, Etterbeek, 1907 – Brussel·les, 1983), *Vol 714 a Sidney*. Tr. Joaquim Ventalló. «Les aventures de Tintín», Editorial Joventut, Barcelona, 1969. [Tintín, Milú, Haddock i el professor Tornassol van a un congrés internacional d'astronàutica a Sidney. El milionari Carreidas els convida al seu jet, que és segrestat i desviat a una illa que té una base subterrània d'aterrament de plats voladors extraterrestres.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1970

Novel·la traduïda

-Lawrence **Durrell** (Jalandhar, 1912 – Someire, 1990), *Tunc*. Tr. Manuel de Pedrolo. «El balanci», 62, Edicions 62, Barcelona, abril 1970. [L'inventor Felix Charlock, encaçat per l'empresa Merlin, es dedica a inventar i perfeccionar la computadora Abel, que conté totes les solucions a tot.]

-Aldous **Huxley** (Godalming, 1894 – Surrey, 1963), *Illu*. Tr. Ramon Folch i Camarasa. «A tot vent», 151, Edicions Proa, Barcelona, 1970. [Will, periodista aventurer, va a l'illa de Pala, on es practica l'amor lliure, el control de natalitat i tot allò que Huxley predica a *Un món feliç tornat a visitar* com a remei contra *Un món feliç*.]

Novel·la juvenil original

-Sebastià **Estradé** (Sallent, 1923), *Més enllà del misteri*. «El nus», 10, Editorial Estela, Barcelona, febrer 1970. (Reedició «El nus», 10, Editorial Laia, Barcelona, 1978.) [Noves aventures dels personatges de *Més enllà no hi ha fronteres*. Els germans Tanina i Sigfrid i el seu amic Raimon s'enfronten al projecte de Slavek, que reanima Àtila, Alexandre i Napoleó i crea el supercervell, per a dominar l'univers.]

Conte dins publicació periòdica

-Pere **Calders** (Barcelona, 1912-1994), «Explorador celeste a la deriva». Dins «Cavall Fort», 58, 1970. (Havia sortit dins *Tots els contes*, «El temps obert», 1, Llibres de Sinera, Barcelona, 1968.) [Un nen troba entre les figuretes del pessebre un extraterrestre, que li demana gas de l'encenedor del pare per a recarregar la nau.]

-Llorenç **Villalonga** (Palma, 1897-1980), «L'illa engolida». Dins «Lluc», Palma, 1970. (Reedició dins *Julieta Récamier i altres narracions*, a cura de Glòria Bordons, «El garbell», 3, Edicions 62, Barcelona, desembre 1980.) [Una vella profecia diu que l'illa de Mallorca s'enfonsarà l'any 2000, però les potestats que governen l'univers decideixen fer-ho abans.]

Teatre original

-Jaume **Picas** (Barcelona, 1921-1976), *Tot enlaira*. Inèdita. Estrenada al teatre Romea, a Barcelona, el 21-V-1970. [A-1, una espia galàctica, és enviada a la Terra per compte de la Suprema Noció Abstracta de les Galàxies Unides amb la missió de robar la fórmula del Luxium, suposadament descobert pel professor Lux, empresa en què ha de competir amb altres organitzacions d'espionatge.]

Còmic original

-Enric **Sió** (Badalona, 1942 – Barcelona, 1998), «Gholó». «Serra d'Or», del 124 al 135, Barcelona, del gener al desembre 1970. [A partir del conte «El Gholó» de Joan Perucho, publicat en castellà el 1969 a *Botànica oculta o el fals Paracelso*: un estrany vegetal format a partir de la condensació dels gasos dels tubs d'escapament dels vehicles ataca les persones.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1971

Novel·la original

-Aurora **Bertrana** (Girona, 1892 – Berga, 1974), *La ciutat dels joves*. «Llibre de butxaca», 41, Editorial Pòrtic, Barcelona, 1971. [Un periodista de la Ciutat dels vells fa un reportatge, per al setmanari «Ara o mai», de la ciutat alternativa que han construït els joves, on no deixen entrar els més grans de quaranta anys. Els capítols són entrevistes amb els delegats dels diferents sectors, inclosa la botiga d'òrgans humans artificials.]

-Maria-Aurèlia **Capmany** (Barcelona, 1918-1991), *Quim/Quima*. «El nus gordià», 13, Editorial Estela, Barcelona, abril 1971. [Seguint *Orlando* de Virginia Woolf, un personatge de l'any mil, que canviant de sexe arriba fins a 1938.]

-Emili **Eroles** (Tàrrrega, 1895 – Barcelona, 1983), *Memòries d'un llibre vell*. «Memòries», 9, Editorial Pòrtic, Barcelona, 1971. [Memòries d'un llibre de cent anys que pensa i escriu, de fet les anècdotes aplegades pel llibreter de vell Eroles; el capítol XXXIV, «Ciència-ficció», és un somni d'anticipació, en un futur en què «Els llibres no existien, ja que no calien. Si hom volia llegir una novel·la, no havia de fer altra cosa que tocar un botó i d'una pantalla sortia la narració».]

Novel·la traduïda

-Alan **Garner** (Congleton, 1934), *Elidor*. Tr. Manuel de Pedrolo. «El nus a la cua», 12, Editorial Estela, Barcelona, abril 1971. [Una església mig enrunada als afores de Manchester és la porta que connecta amb el món d'Elidor. Quatre germans hi van a parar accidentalment.]

Conte dins publicació periòdica

-Emili **Teixidor** (Roda de Ter, 1934 – Barcelona, 2012), «Aeroport». «L'infantil», 144, Barcelona, 1-X-1971. [Els viatgers que esperen per embarcar-se, paralitzats per uns extraterrestres, vencen la invasió pensant sense por.]

-Joan **Vila-Casas** (Sabadell, 1920 – Barcelona, 2007), «Els marcians». «Contes per a nois i noies», 3, Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, Barcelona, 1971. (Contes ja publicats a «Cavall Fort».) [Referències a literatura de contactes extraterrestres, que suggestionen un escultor que, com Vila-Casas mateix, elabora una sèrie anomenada «els marcians».]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1972

Novel·la original

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), *Introducció a l'ombra*. Edicions Proa, Barcelona, 1972. [Un home entra sobtadament en una dimensió desconeguda dins casa seva mateix, i queda aïllat del seu món habitual.]

Novel·la juvenil original

-Sebastià **Sorribas** (Barcelona, 1928-2007), *Els astronautes del «Mussol»*. «Els grumets», La Galera editorial, Barcelona, abril 1972. [Una gran nau transporta tots els habitants d'un planeta, que n'han hagut de fugir].

Còmic original

-Florenci **Clavé** (Barcelona, 1936 – Madrid, 1998), *Les aventures del doctor Calbot, el savi de Vallvidrera. De Vallvidrera a la Lluna*. «L'ocell de paper», 21, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1972. [Esperonat per la lectura de Verne, el doctor Calbot prepara el coet, que després de moltes provatures cobreix la primera etapa, de Vallvidrera a Sant Cugat.]

-Víctor **Mora** (guió, Barcelona, 1931) i Carlos **Giménez** (dibuix, Madrid, 1941), «Dani Futur». «L'infantil», del 159 al 167, Barcelona, del 15-V-1972 al 15-IX-1972. [Aventures interplanetàries. El 1969 havien ofert l'original català a «L'infantil», que no en va poder afrontar el cost. Un cop publicat en castellà en van llogar els fotolits i hi van introduir el text català.]

-Miquel-Àngel **Sayrach** (Barcelona, 1927-1993), *Missió I.X.2*. «L'ocell de paper», 16, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1972. [Segon episodi de les aventures de les formigues Bibi i Tobi, publicades a «L'infantil», en què el savi Sinforet inventa un coet que envia a la Lluna els capitosts de les mosques, per desfer-se'n.]

-Miquel-Àngel **Sayrach** (Barcelona, 1927-1993), *Al país de les cuques de llum*. «L'ocell de paper», 18, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1972. [Tercer episodi de les aventures de les formigues Bibi i Tobi, publicades a «L'infantil», en què utilitzen un enginyós invent tecnològic en la lluita contra els que sabotegen el país de les cuques de llum.]

Reedició novel·la original

-Avel·lí **Artís-Gener** (Barcelona, 1912-2000), *Paraules d'Opoton el vell*. Grup del Llibre (retapat), Barcelona, 1972. [Contracrònica de la descoberta d'Amèrica, en aquest cas l'anterior descoberta d'Europa per uns indígenes mexicans.]

Reedició novel·la juvenil original

-Sebastià **Estradé** (Sallent, 1923), *Més enllà no hi ha fronteres*. «El nus», 4, Editorial Laia, Barcelona, abril 1972. [Han desaparegut set astronautes, els nois Raymond, Sigfrid i Tanina en la recerca trobaran una ciutat submergida, mentre les grans potències des de les bases de la Lluna es preparen a bombardejar-se.]

Bibliografia catalana de ciència-ficció i fantasia, 1973

Novel·la original

-Avel·lí **Artís-Gener** (Barcelona, 1912-2000), *L'enquesta del canal 4*. «A tot vent», 163, Edicions Proa, Barcelona, 1973. [La història d'un moviment subversiu que lluita fins a enderrocar el gegantí edifici del Leviatan, l'estudi de televisió que simbolitza el poder.]

Conte original

-Ramon **Pérez-Pujol** (Barcelona, 1916-1984), *Històries de ciència-emoció*. Altés, Barcelona, octubre 1973. [«L'astronauta de la Manxa», un descendent de Don Quixot que torna amb plat volador; «Somriure amarg», astronauta perdut en el viatge a Mart; «La gran assemblea de Pedranegra», aplec de les bruixes que dominen el món; «El diàleg lluminós», Europa estableix contacte amb el Nucli del Sol; «Els fracassos de l'Olimp», l'administració de la Terra i del Cosmos; «Nadal de pescador», una pesca miraculosa; «La Societat de Promoció i Desenvolupament», invents d'anticipació; «Els misteris de l'Índia», poder d'endevinació; «El judici», pòstum amb computadora; «El sistema Togosoku», de venda de vanitat; «Un dia de l'any 2000», utopia postindustrial; «L'últim fox-lent a Madrid», trasplantament d'hormones; «El pòquer de la mort», revolució igualitària amb pedres de la Lluna; «Els missatges misteriosos», el creador s'emporta els escollits a una nova Terra de promissió.]

Conte dins publicació periòdica

-Manuel de **Pedrolo** (l'Aranyó, 1918 – Barcelona, 1990), «Darrer comunicat de la Terra». Dins «Almanac Serra d'Or 1974», Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Montserrat, 1973. [L'únic almanac que va fer «Serra d'Or». Al conte, el darrer sobrevivent explica el catastròfic viatge en el temps per a salvar els humans.]

-Antoni **Ribera** (Barcelona, 1920 – Sant Feliu de Codines, 2001), «Cyrano a la Lluna», dins «El Pont», 62, Miquel Arimany, Barcelona, [1973]. [Peça teatral, dins l'esquema del *Llibre dels retorns*, Cyrano visita Von Braun a l'estació de llançament.]